

Møte onsdag den 4. november 2009 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 9):

1. Spørretime
  - muntlig spørretime
  - ordinær spørretime
2. Referat

Presidenten: Representanten Christian Tybring-Gjedde vil framsette to representantforslag.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [10:00:57]: På vegne av representantene Ulf Leirstein, Harald T. Nesvik og meg selv har jeg gleden av å fremsette et forslag om forenklinger i rapportering, skjemaer og regelverk for næringslivet samt et forslag på vegne av representantene Ulf Leirstein, Kari Storstrand og meg selv om å forby offentliggjøring av skattelister.

Presidenten: Representanten Kari Kjønås Kjos vil framsette et representantforslag.

Kari Kjønås Kjos (FrP) [10:01:32]: På vegne av Per Arne Olsen, Jon Jæger Gåsvatn og meg selv vil jeg fremme et forslag om en utredning knyttet til prøveprosjekt med Naloxon nesepressur til bekjempelse av overdosedødsfall.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:02:00]

Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at utenriksminister Jonas Gahr Støre og statsrådene Tora Aasland og Lars Peder Brekk vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Morten Høglund.

Morten Høglund (FrP) [10:02:43]: Jeg vil få stille et spørsmål til utenriksministeren.

Norge er avhengig av åpne markeder, og således er ikke proteksjonisme i norsk interesse. Dette er noe også utenriksministeren har tatt opp flere ganger.

I en nylig fremlagt rapport til Verdensbanken rappor-

teres det om en økende grad av proteksjonisme i mange land – land i EU, USA, Kina og Russland, for å nevne noen sentrale. Mange vil mene at dette er den dårligste medisinen for å komme ut av finanskrisen. En ny avtale i WTO vil derimot kunne være godt nytt og en stimulans i disse krevende tider.

Dagens WTO-avtale gir medlemslandene rom for å øke tollsatsene betydelig. En ny avtale vil kunne begrense dette handlingsrommet og sikre større grad av åpne markeder. Ikke minst vil en ny avtale være bra for eksport av norsk fisk – fisk som møter handelshindringer på mange viktige markeder.

Nå skal det for første gang på fire år være ministermøte i WTO i Genève, i slutten av denne måneden. For å få på plass en ny avtale må nok en del land strekke seg litt lenger. Hvor langt er Norge villig til å strekke seg? Er man villig til å legge til side en usolidarisk, proteksjonistisk landbrukspolitik og bidra til en løsning?

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [10:04:20]: Jeg deler representantens syn om at proteksjonisme ikke er noen vei ut av den krisen verden er i i dag. Norge slutter seg til de gjentatte uttalelser som er kommet fra mange hold, om at dette ikke er veien å gå. I Pittsburgh i september slo G20-landene dette fast. Dette er Norges holdning også i WTO, i OECD, i EFTA og i vårt samarbeid med EU. Vi kan gå gjennom statistikken, men behøver ikke å gjøre det her. Norge er avhengig av eksport og forutsigbare markeder og vil bli rammet om dette blir et allment brukt virkemiddel.

Det er riktig at det er ministermøte i WTO for første gang på fire år. Det vil nok ikke ha som sitt hovedfokus Doha-prosessen, altså en ny verdensomspennende handelsavtale. Men vi kommer fra norsk side til å bruke også den anledningen til å understreke behovet for å få slutført disse forhandlingene.

En av mine første jobber som utenriksminister var å reise til Hong Kong i november 2005. Da var målet å slutføre forhandlingene. Vi er ennå ikke i mål. Det er fortsatt relevant å få den avtalen på plass, både fordi det vil skaffe et globalt regelverk som gjør alle disse bilaterale avtalene som også vi nå inngår, mindre viktige, og fordi det vil styrke utviklingslandenes adgang til verdensmarkedene, som helt klart er nødvendig. Fisk har vært et viktig krav for Norge i de forhandlingene, og det kommer det fortsatt til å være.

La meg også si at WTO er gitt i oppdrag å overvåke om landene nå tar til proteksjonistiske tiltak. Det følger også OECD med på, så det er viktig kunnskap.

Vi kommer til å bidra til at det kommer en avtale. Vi har i våre posisjoner strukket oss langt. Jeg deler ikke representantens beskrivelse av norske posisjoner på landbruk. Vi har en norsk posisjon om å kunne opprettholde norsk landbruksproduksjon i hele landet. Vi har lagt fram forslag som gjelder importvern, interne subsidier og eksportsubsidier, som gjør at Norge kommer til å ta en betydelig del av det ansvaret som skal til for å få til en ny global avtale.

Morten Høglund (FrP) [10:06:25]: Jeg vil takke for svaret.

Jeg vil stille et oppfølgingsspørsmål til landbruksministeren og bore litt videre i det som vi mener er en hovedutfordring, og det er de norske defensive interessene knyttet til landbruk.

Én ting er jo at man er villig til å strekke seg under press i en forhandlingssituasjon, men man kan jo gå et langt stykke på vei allerede nå. Det er ingenting som hindrer Norge i å ta grep.

Ifølge Kirkens Nødhjelp er Norge en støttespiller til rike lands dumping av landbruksvarer på markeder i fattige land, og norsk subsidiopolitikk må legges om, ifølge Kirkens Nødhjelp. Norge har flere produkter med tollsatter på mellom 300 og 500 pst., og noen til og med høyere. Dette gjør Norge til et av det mest proteksjonistiske land i verden på landbruksområdet.

Jeg vil utfordre statsråden på følgende: Hvilke grep har statsråden tenkt å ta for å få Norge ut av dette uføret, og således gi et godt signal og bidra til at vi lettere kan få en ny avtale?

Statsråd Lars Peder Brekk [10:07:39]: I likhet med utenriksministeren vil jeg understreke at vi er veldig opptatt av å redusere proteksjonisme som prinsipp i verdenshandelen.

Samtidig er vi også opptatt av å ta ivareta det norske landbruket, som er det representanten spør om.

I forhandlingene så langt har Norge vært et av de landene, sammen med de andre G10-landene, som har tatt de største kuttene i tollsattene. Norge har vært villig til å redusere, eller fjerne, eksportsubsidier. Vi eksporterer i dag ikke produkter fra Norge, bortsett fra jarlsbergosten, som har en svak subsidie som vi har sagt at vi skal ta bort. Utover det bidrar norsk landbruksproduksjon ikke med press på markedene i verden, for vi eksporterer ingen varer.

Derimot er vi opptatt av å sikre norsk landbruk i hele landet, og da må vi ha importrestriksjoner som sikrer det, innenfor de rammene en WTO-avtale vil gi.

Presidenten: Det blir gitt anledning til fire oppfølgingsspørsmål – først Peter N. Myhre.

Peter N. Myhre (FrP) [10:08:58]: Da er vi enige om at frihandel er veien å gå.

Økonomisk utvikling er ikke bare nødvendig for å utvikle velferd og velstand, men også viktig for å etablere demokrati, menneskerettigheter og stabilitet i de landene det dreier seg om. Statslederne i Den afrikanske union har gitt klar melding om at for dem er handel viktigere enn bistand.

Ifølge Center for Global Development er Norges handelspolitikk blant de mest utviklingsfiendtlige i verden. I en reportasje i Ny Tid den 23. oktober rangeres Norge som nummer 20 av 22 av verdens rikeste land når det gjelder handel med den tredje verden. Bare Sveits og Sør-Korea er bak oss på den listen. Det er ingen grunn til å skyve (presidenten klubber) EU-medlemskap eller EØS-avtalen foran seg når det gjelder dette. (Presidenten klubber igjen.)

Jeg vil spørre utenriksministeren hvilken handelspoli-

tikk Regjeringen vil gjennomføre for å gjøre det enklere for land i den tredje verden å utvikle seg.

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [10:10:17]: Det er positivt nytt at representanten Myhre tillegger Den afrikanske union vekt. Han velger selektivt fra hva han ønsker å lytte til, men det er jo hans rett.

Jeg kjøper ikke det bildet at Norge har den mest proteksjonistiske og u-landsfiendtlige handelspolitikken. I WTO-forhandlingene har Norge vært en pådriver for en avtale som gir disse landene adgang til verdensmarkedene, støtte til at de kan bedre sin kapasitet til å eksportere, osv.

Men så er det slik at Norge, på linje med alle andre land, også skal ivareta sine grunnleggende interesser. Det er norsk grunnleggende interesse å kunne opprettholde landbruksvirksomhet i hele landet. Vi har, som landbruksministeren sier, påtatt oss store kutt ved en slik avtale – om den kommer. Det kommer til å være i kvantitet og kvalitet de største kuttene nesten noe land kommer til å påta seg. Det er et viktig bidrag til å få disse avtalene framover. Så er det å fortsette å ha en utviklingspolitikk som setter de aller fattigste landene, og andre grupper, i stand til faktisk å kunne handle seg imellom, men også mot markeder langt, langt mot nord, som vårt.

Presidenten: Peter Skovholt Gitmark – til oppfølgingsspørsmål.

Peter Skovholt Gitmark (H) [10:11:27]: Det er et godt sitat fra Robert Zoellick, som sier at å forhandle med USA om frihandelsavtaler ikke er noe man har rett til, det er et privilegium.

Jeg er helt enig i at handel er et privilegium, og det er et privilegium som Norge i mye større grad enn i dag også må bruke. Handel henter millioner av mennesker ut av fattigdom. Det kommer til å hente millioner av mennesker ut av fattigdom, og det skaper velstand.

Spørsmålet blir derfor: Ser utenriksministeren at handel bidrar til å gi norske forbrukere økt valgfrihet, billigere varer, samtidig som det vil bidra til økt press bl.a. på norsk landbruk og omstilling i norsk landbruk? Ser utenriksministeren i likhet med Høyre at det må være en pris vi er villige til å betale?

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [10:12:16]: Det er litt paradoksalt å stå her og argumentere for handelens betydning for et land som har verdens mest åpne økonomi på alle sektorer, med unntak av landbruk, hvor Norge gjennom sin geografi, sin historie og sin bosetting har et noe annet regime, men der det også gjennom EØS-avtalen er foretatt lempninger og avgiftsreduksjoner.

Som jeg sier, i WTO-forhandlingene har Norge påtatt seg å åpne for betydelige kutt. Men det representanten her gjør, mener jeg er en feilvurdering. Han sier at utviklingslandenes muligheter avhenger av importen inn til Norge. Jeg er enig i at det er én dimensjon, men det som også er viktig, er eksporten fra de store, rike landene, som perverterer verdensmarkedene med store subsidier. Her er Norge

ikke en synder, og den lille eksporten vi har med eksport-subsidier, som landbruksministeren sier, er vi altså villige til å avvikle.

De store problemene er de store, subsidierte eksportene fra Europa og USA. Så jeg mener at Norge her opptrer balansert, med det utgangspunktet som er vårt, og alle land tar vare på sine nasjonale interesser. Vi har gjort det, samtidig som vi er villige til å ta betydelige kutt.

Presidenten: Hans Olav Syversen – til oppfølgings-spørsmål.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:13:32]: Siden utenriksministeren ser litt pessimistisk på mulighetene for en ny WTO-avtale, tenkte jeg at jeg skulle utfordre Regjeringen på hva vi som nasjon kan gjøre for å bedre importmuligheten hit til landet fra de fattigste landene, uavhengig av en WTO-avtale. I forrige periode arbeidet vi lenge og intenst, og med mye motstand, bare for å få til litt import av kjøtt fra Swaziland.

Så mitt spørsmål er om Regjeringen har noen plan for at man f.eks. kan få ned tollbarrierene til Norge fra de fattigste landene.

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [10:14:12]: Realiteten her er jo at de fattigste landene ikke har toll inn til Norge.

Norge har i WTO-forhandlingene gått inn for og fått gjennomslag for, sammen med andre land, bl.a. de europeiske, at forpliktelsene som landene må ta gjennom en framtidig WTO-avtale, ikke kommer til å gjelde de fattigste landene. De er skjermet som gruppe, i tillegg til at de kommer til å få betydelig assistanse for å utvikle sin egen handelskapasitet. Det mener jeg har vært en riktig norsk politikk.

Så er det slik, som representanten sikkert også kjenner til, at disse landenes eksport til Norge er forsvinnende lav. Det sier noe om utfordringen det er for et land sør i Afrika å eksportere helt opp til Norge, de byråkratiske komplikasjonene det er ved handel. Det understreker betydningen av å hjelpe dem med kapasiteten for den eksporten. Jeg tror det kommer til å være Norges linje ved WTO-forhandlingene, altså Aid For Trade, å støtte muligheten for å drive handel og på den måten sette disse landene i stand til å eksportere, også til Norge.

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgings-spørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:15:23]: Jeg vil gjerne stille et oppfølgings-spørsmål til landbruksministeren.

Da Venstre satt i regjering sist, uttalte lederen i Senterpartiet at den siste posisjonen den regjeringa hadde i forhold til WTO-forhandlingene, var en siste dramatisk hilsen til Distrikts-Norge fra Venstre og Kristelig Folkeparti. Det var sitatet fra Senterpartiets leder.

Vi deler synet til utenriksministeren, at det er viktig å få til en avtale. Vi ser også at det er viktig at man strekker seg for å få til en avtale, og vi ser på signalene at Re-

gjeringa er villig til å strekke seg for å få til en slik avtale – også dramatisk mye lenger enn hva vi gjorde da vi var i regjeringsposisjon. Så jeg lurer på om landbruksministeren nå har en karakteristikk som passer på den hilsenen Senterpartiet i regjering er med og sender til Distrikts-Norge, med den posisjonen Regjeringa i dag har inntatt.

Statsråd Lars Peder Brekk [10:16:40] Jeg skal være den første til å innrømme at WTO-forhandlingene er et komplisert landskap, også innad i Senterpartiet. Jeg har også understreket at vi i regjering har gått aktivt inn for å delta i arbeidet for å forhandle fram en best mulig avtale for Norge. For det er slik i WTO at hvert land ivaretar sine egne interesser og må organisere seg i grupper. Det gjør vi både offensivt i forhold til fiskeri og defensivt i forhold til landbruk.

Når det gjelder forholdet til u-landene, er det også slik at vi har vært det fremste talerøret for u-landenes interesser, og da jeg var i India i fjor, snakket India og Norge det samme språket: Vi ønsket å ta vare på våre egne sensitiviteter, som Kamal Nath sa i denne sammenheng.

Jeg velger ikke å bruke karakteristikk. Jeg er opptatt av å gjøre jobben framfor å drive den form for diskusjon som representanten Skei Grande her ønsker å dra i gang. Men mitt ansvar er å gjøre en best mulig jobb for å sikre et landbruk i hele landet.

Presidenten: Da går vi til neste hovedspørsmål.

Ine M. Eriksen Søreide (H) [10:17:54]: Mitt spørsmål går til utenriksministeren.

Václav Klaus undertegnet i går Lisboa-traktaten på vegne av Tsjekkia, og det siste formelle hinderet for ratifisering synes dermed å være forbi. Det betyr at traktaten kan tre i kraft fra 1. desember eller 1. januar neste år.

I UDs eget notat om Lisboa-traktaten går det klart fram at EUs beslutningsprosesser nå vil gå mye raskere, og at det selvfølgelig får betydning for Norges påvirkning som et utenforland.

Allerede i dag har Norge tidvis problemer med å følge beslutningsprosessene tett nok og komme tidlig nok inn i prosessen med å ivareta norske interesser. Vi kan jo her vise til bankinnskuddsgarantidirektivet og selsaken som eksempler på områder der Norge kom sent inn.

Mitt spørsmål til utenriksministeren er: Hvilke konkrete tiltak vil Regjeringa og utenriksministeren nå sette i verk for å hindre at Norge sakker akterut i beslutningsprosessen?

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [10:19:00]: Ja, det er riktig at en lang, tornefull vei nå synes å være over, og Lisboa-traktaten kan tre i kraft snarlig. Det er jo endringer som primært ikke kommer til å berøre substansen i politikken, men måten politikken gjennomføres på, måten EU-samarbeidet administreres på, beslutningsprosessen, stemmevektingen og deler av persongalleriet for hvordan EU ledes.

Det finnes ikke ett enkelt, konkret grep fra Norge, som

er sterkt involvert, integrert med EU, som svarer på dette samlede bildet. Jeg tror svaret må være at vi må ha en fortsatt skjerpet årvåkenhet fra det politiske Norge – og jeg mener da det politiske Norge i bred forstand – fordi den utfordringen vi nå får, er å arbeide mot EUs medlemsland. Det er mye tradisjonelt diplomati, det er å arbeide mot EU i Brussel, hvor vi altså har rådet, kommisjonen og parlamentet, i tillegg til en del andre tilsynsmyndigheter og byråer osv. som EU oppretter. Vi må forsøke å disponere kreftene slik at vi kommer tidlig inn i prosessen, som representanten sier. Det lykkes vi med i en del sammenhenger, og i andre sammenhenger er det mer krevende. Nå kommer prosessene antakeligvis til å gå fortere, og det er nødvendig når de nå er 27 land, at det iallfall ikke blir bremsen på. Jeg tror særlig Europaparlamentet er en utfordring for oss, og der vil jeg også henstille til partiene på Stortinget i de sakene hvor Norge samler seg om felles syn – og det er jo en god del saker i forhold til Europa – at vi avklarer og jobber strategisk inn mot grupperingene i Europaparlamentet.

Så er det også slik at vi må være tydelige på det å kunne prioritere saker hvor vi kan gå tidlig inn og bruke EØS-avtalens muligheter for konsultasjon, deltagelse og ekspertdeltagelse. Vi har god dokumentasjon på at der vi lykkes med det, kan vi faktisk ha stor innflytelse. Men det er årvåkenheten, gjennom vår samlede politiske oppmerksomhet her og med vår delegasjon i Brussel og ute i medlemslandene, som jeg tror er det grepet som vi kan velge.

Ine M. Eriksen Søreide (H) [10:21:10]: Det er jo slik at Ministerrådet og Europaparlamentet nå får større betydning som følge av Lisboa-traktaten, og utenriksministeren nevner jo selv at særlig Europaparlamentet kommer til å bli en utfordring.

Norge har én nasjonal ekspert knyttet til Europaparlamentet i den viktige komiteen for indre marked-spørsmål. Jeg legger merke til at utenriksministeren unngår å nevne det ene konkrete tiltaket som faktisk omtales i budsjettproposisjonen til Nærings- og handelsdepartementet, nemlig at den ene nasjonale eksperten ikke lenger skal finansieres fra Regjeringas side. Spørsmålet er jo da hvordan man kan ivareta behovet for nettopp den tette kontakten utenriksministeren har helt rett i at må til, når man trekker ut den eneste nasjonale eksperten man har, som er knyttet til Europaparlamentet.

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [10:21:53]: Hvis Norges samlede påvirkning på Europaparlamentet hvilte på denne ene mannen i denne komiteen, hadde vi vært ganske sårbare. Det kan veksle litt hvordan vi satser på nasjonale eksperter, både i EU-kommisjonen, hvor vi har flere titalls av dem, og nå i Europaparlamentet. Vi har en utmerket næringsråd ved delegasjonen i Brussel som også gjør viktig arbeid. Så vi får se over tid hvordan vi prioriterer de ressursene, men det er altså ikke én ekspert i Europaparlamentet som avgjør det.

Jeg tror vi må ha mer systematisk arbeid. Fra EU-delegasjonen brukes det nå mer ressurser på å følge opp det

som skjer i Europaparlamentet. Vi må komme tidlig inn, og vi må som regjering og som storting arbeide mer aktivt mot de gruppene. Vi skal også merke oss at Lisboa-traktaten gir de nasjonale parlamentene økt innflytelse. Hvordan det kommer til å spille inn, blir viktig å observere. Det gir også en mulighet, tror jeg, for det norske stortinget, i kontakt med andre nasjonale parlamenter, til å komme med inngrep der.

Ellers vil alle norske interesser – næringsinteresser, distriktsinteresser, organisasjonsinteresser – ha Europaparlamentet som en interessant arena for å drive påvirkning og få innflytelse. Også dem må vi trekke med oss i dette arbeidet.

Presidenten: Det blir gitt anledning til fire oppfølgingsspørsmål – først Ivar Kristiansen.

Ivar Kristiansen (H) [10:23:10]: Jeg skal ikke akkurat si at Norge står igjen på perrongen mens det politiske europatoget raser videre. Men jeg går ut fra at utenriksministeren gjør seg noen tanker når han ser vår kjære nabo Sveriges betydelige innflytelse over Europas politikkutforming, som har fått Europas klimapolitikk på plass og dradd Lisboa-avtalen på plass.

Det minner meg også om at da man etablerte Soria Moria I, hadde man et eget avsnitt om aktiv europapolitikk. I oppfølgeren, Soria Moria II, er denne aktive europapolitikken avspist med et par setninger. Er dette et eksempel på og erkjennelse av at den norske innflytelse på den politiske utviklingen i Europa begrenses mer og mer? Det gitte eksempelet om den nasjonale ekspertisen rundt Europaparlamentet som hjemkalles, er et nytt slikt eksempel.

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [10:24:18]: Svaret på det er nei. Hvis representanten Kristiansen trenger leseveiledning i Soria Moria, er jeg rede til å gi det i etterkant av denne sesjonen. Soria Moria I gjelder fortsatt. Derfor er det en klar linje i en aktiv europapolitikk, med St.meld. nr. 23 fra forrige periode, oppfølgingen av den og arbeidsmetodene der også i denne perioden. Det er helt klart og tydelig, og det er det ingen tvil om.

Jeg vil ellers få lov til fra denne talerstolen å berømme Sverige for det arbeidet våre naboer i øst har gjort dette halvåret, med betydelig kløkt, strategisk evne og god bruk av ressurser, og nå får de også slutføringen av Lisboa-traktaten i fanget. Det fortjener Sverige etter det arbeidet de har gjort, og sånn sett tror jeg at den krevende prosessen er i de beste hender.

Gjør jeg meg ettertanker rundt det? Ja, jeg gjør det. Jeg har svelget mange ganger siden 1994, og representanten vet hvor jeg står i den saken. Men vi står også i en norsk virkelighet hvor vi skal gjøre det beste ut av det som er Norges nære bånd til Europa, og der er St.meld. nr 23 for 2005–2006 fortsatt veiledende for oss.

Presidenten: Morten Høglund – til oppfølgingsspørsmål.

Morten Høglund (FrP) [10:25:30]: EØS-avtalen ble skrevet for mer enn 15 år siden. Så ser vi at i EU forandrer man stadig traktatgrunnlaget, nå senest ved Lisboa-avtalen. Nå skal Regjeringen utrede EØS-avtalen grundig. Det skal ta et par år, sier utenriksministeren, og det er greit nok og forståelig. Men utenriksministerens eget embetsverk peker jo på en rekke mangler ved EØS-avtalen i dag. Manglene i form blir stadig større. Vil utenriksministeren gjøre noen grep nå og i hvert fall før denne toårsperioden går ut, for å sette Norge i en bedre situasjon på det institusjonelle plan i samarbeidet, ta opp utfordringer knyttet til vårt EØS-samarbeid, som er dagens ankerfeste til EU?

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [10:26:17]: Denne gjennomgangen står nedfelt i Soria Moria II og er også et svar på et samlet stortings oppfordring til Regjeringen i forrige halvår.

Vi hadde et meget godt seminar i Utenriksdepartementet i går med representanter fra flere av partiene og det politiske Norge om EØS-avtalen etter 15 år. Svaret på spørsmålet er ja. Vi jobber fortløpende for å se hvordan EØS-avtalen kan utvikles og være det navet den er i forhold til EU. Representanten Solberg brukte et godt begrep i UD i går da hun sa at dette er jo en avtale laget for 1980-årenes utfordringer. Det er helt riktig, for den er svaret på det indre marked. Samtidig har EØS-avtalen vært navet i måten vi har utviklet svar på ved en lang rekke andre utfordringer: Schengen, politisamarbeid osv. Sånn sett har EØS-avtalen hele tiden vært vårt utgangspunkt for å finne institusjonelle løsninger på Norges formelle samarbeid med EU. Det kommer vi til fortløpende å ha fokus på når vi møter utfordringer i vårt nære samarbeid. Men EØS-avtalen har vist seg som en fabelaktiv overlevelsesinstitusjon, og jeg tror den kommer til å overraske mange ved å være det også i framtiden.

Presidenten: Dagfinn Høybråten – til oppfølgings-spørsmål.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:27:27]: Det vil neppe overraske utenriksministeren at jeg gir min fulle tilslutning til den hyllest han nå gav til EØS-avtalen. Jeg tror den vil vise seg dynamisk og robust, til tross for at den opprinnelig ble skrevet for en annen tid.

Mitt spørsmål er i forlengelsen av det utenriksministeren nå har sagt om Europaparlamentets økte betydning, om betydningen av at også parlamentarikere øver innflytelse mot parlamentet og i parlamentarisk sammenheng. Da er min utfordring tilbake til Regjeringen: Er Regjeringen innstilt på, i lys av denne utviklingen, å involvere Stortinget sterkere også i en del av de kontroversielle sakene som handler om Norges forhold til Europa? Vi hadde store problemer med å få til en bred og tidlig debatt om tjenstedirektivet her i huset, og det var stor motstand fra Regjeringens side mot å komme og gi en redegjørelse om det som kunne gitt Stortinget en slik mulighet. Nå ser jeg at Regjeringen vil sitte på datalagringsdirektivet et år før den kommer til Stortinget. Det bidrar ikke til parlamentets økte involvering i disse sakene.

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [10:28:38]: Hvis jeg skal tolke et spørsmål ut av dette, vil jeg til det første si at ja, vi ønsker å jobbe tett med Stortinget. Jeg har i et brev til Presidentskapet bedt om å få møte alle parlamentarikere, representantene til de ulike organene ute, for vi ser betydningen av det for det offisielle Norge der ute. Det kan gi grunnlag for samordning.

Når det gjelder datalagringsdirektivet og prosess, tar Regjeringen sikte på å ha et høringsforslag klart om kort tid, godt på denne siden av julen. Når det går ut på høring, vil vel det ta om lag tre måneders tid, for å følge god praksis. Da er vi et sted ute i mars. Så får vi ta god tid på å oppsummere det og komme til Stortinget med en proposisjon, om det er i forkant eller etterkant av sommerferien. Det mener jeg er en ganske normal framdrift. Så kommer vi til å ha mye debatt i det norske samfunnet om det direktivet. Den debatten hilser vi velkommen, for det er et viktig direktiv. Det kan argumenteres i mange retninger, og Regjeringen er opptatt av å lytte til den debatten. For øvrig har vi i Soria Mora trukket opp omtrent hvordan vi kommer til å nærme oss den saken.

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgings-spørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:29:41]: Jeg vil følge opp det Høybråten sa om kontakt med parlamentet. Venstre har veldig nær kontakt med sine søsterpartier i parlamentet og veldig nær utveksling med våre politiske kollegaer i Europaparlamentet. Men dette er ressurskrevende arbeid. Dette er også arbeid som man ikke alltid har følt blir vektlagt tungt av dem som tror at det meste av påvirkningen skal skje gjennom kommisjonen og gjennom de gamle måtene å tenke på.

Så mitt spørsmål er egentlig om utenriksministeren er innstilt på at vi nå må snu tankegangen for påvirkning, at kanskje de politiske partiene her i parlamentet må få en større rolle, fordi vi faktisk kan gripe direkte inn mot partigruppene, og at det arbeidet både må vektlegges og støttes gjennom UDs apparat hvis vi skal klare å ivareta de norske interessene.

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [10:30:30]: Jeg tror jeg har gitt min tilslutning til den tilnærmingen som representanten Skei Grande nå nevner. Jeg har sagt i flere svar i dag at Europaparlamentet blir viktigere.

Samtidig må vi respektere noen grunnleggende roller her. Det er fortsatt slik at Regjeringen er ansvarlig for norsk utenrikspolitikk. Den skal ha forankring i Stortinget. Vi tror at på de områdene hvor Norge har en felles tilnærming, gjør vi klokt i å ha god samordning, slik at vi kan bruke alle våre påvirkningsmuligheter, også via de politiske partiene. Men Europaparlamentet er jo ikke delt inn i nasjonale seter. Der sitter man etter partigrupperinger. Det legger føringer på hvordan vi jobber inn mot det parlamentet. Men mer informasjon om hva som skjer i Europaparlamentet, kompetanseheving på det og felles innsats for å løfte vår kunnskap om hvordan parlamentet virker, er ting vi nå ser på, og som vi vil komme tilbake til og involvere

bl.a. Stortinget i – og også deler av det offentlige Norge, organisasjoner som har behov for å kunne orientere seg i dette nye og veldig viktige politiske landskapet.

Presidenten: Stortinget går videre til neste hovedspørsmål.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:31:36]: Jeg har et spørsmål til statsråd Tora Aasland.

For Kristelig Folkeparti er den kunnskapen studentene får, utrolig viktig for oss som nasjon. Jeg har gått gjennom de rød-grønnes partiprogrammer, og funnet noen sitater:

«For at alle skal gis like muligheter, er utviding av antall måneder med studiestøtte nødvendig. Kun på denne måten sikrer vi alle lik rett til høyere utdanning, uavhengig av økonomisk og sosial status»,

kan vi lese hos Arbeiderpartiet.

Hos SV kan vi lese:

«I kommende stortingsperiode» – dvs. denne – «vil SV prioritere å utvide studiestøtten til å gjelde 11 måneder.»

Fra Senterpartiets hjemmeside:

«Senterpartiet vil innføre 11 måneders studiestønad.»

Dette ble fulgt aktivt opp i valgkampen. I utallige debatter hvor representanter fra regjeringen var til stede, hørte jeg dette løftet ble gjentatt. Ja, selv utenriksministeren, Jonas Gahr Støre, sa i en fullsatt sal på Chateau Neuf at dette er noe man går inn for.

Men da studentene stod utenfor huset her og demonstrerte, var det ikke så mange representanter igjen. Da var det egentlig kun to av ungdomspartiene til Regjeringen som stod fram og fortsatt ønsket, sammen med Kristelig Folkeparti, å jobbe for dette.

Jeg har gjennom flere år i politikken fått være med på en del forhandlinger. Man taper av og til saker man står alene om, og som man ikke får flere med på. Men hvordan klarte Regjeringen å forhandle bort elleve måneders studiefinansiering i Soria Moria? Det var en sak som alle var enige om. Det var en sak som alle hadde sagt – og gjentatt – at de skulle prioritere. Det er meg en gåte. Det var mange studenter som ble skuffet da Soria Moria II ble lagt fram.

Statsråd Tora Aasland [10:33:41]: Jeg synes det er en interessant beskrivelse representanten Dagrun Eriksen gir av prosessen i forhold til økt studiestøtte. Jeg er selvfølgelig også helt klar på at dette fremdeles er en viktig sak for meg og for mitt parti – og jeg tror også for mange andre partier.

Det som er viktig i forhold til Soria Moria II-prosessen, er bare å erkjenne at vi ikke nådde fram med det kravet i den prosessen. Jeg skal være ærlig og si det. Men det betyr ikke at vi ikke fortsatt skal kjempe for at vi får en bedre studiestøtte. Jeg vil understreke at vi har klart å få på plass både nye studentboliger, en prisjustering av den studiestøtten som er, og en viktig formulering i Soria Moria II om at vi skal ha en bedre studiestøtteordning for funksjonshemmede studenter og studenter med barn.

Det jeg også er veldig klar på, er at vi nå setter i gang en levekårsundersøkelse for studenter. Det har jeg annonsert og tydelig gjort til kjenne for studentene også. Den vil gi oss en mulighet til å få et godt grunnlag for hvordan vi skal jobbe videre med saken om en bedre studiestøtteordning.

Så jeg har på ingen måte lagt saken til side. Jeg arbeider fremdeles for den. Jeg erkjenner at vi tapte den i kampen om gode saker i Soria Moria II. Men vi har en god begynnelse både i økt studiestøtte til de studentene som kanskje trenger det aller mest, og i det å lage en levekårsundersøkelse som gir oss et godt utgangspunkt for å følge opp en diskusjon med studentenes egne organisasjoner.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:35:25]: Jeg skjønner ikke helt hvem som er motparten, når man har tapt en sak alle var enige om – men jeg takker for svaret.

Det er en vesentlig ting som jeg tror Stortinget og Regjeringen må ta inn over seg. Da Stortinget vedtok Kvalitetsreformen, utvidet vi semesteret til studenter. Mens mange før var ferdige i mai, er det mange som nå ikke er ferdig med eksamen før langt ute i juni. Den ekstra studietiden er det ikke tatt høyde for i finansieringen. Mitt spørsmål blir om statsråden ser at man kommer i en veldig vanskelig situasjon i juni, når man får den siste utbetalingen i mai, mens man ikke får første lønn i sommerjobben før i juli. Det er en utfordring. Er det riktig at det er studentene selv som skal måtte betale for det forlenkede semesteret som Stortinget har pålagt dem gjennom Kvalitetsreformen? Det å ha økonomiske bekymringer for framtiden midt i eksamenstiden er kanskje ikke det som gir best resultat.

Statsråd Tora Aasland: [10:36:31] Jeg er veldig klar over den situasjonen og har også hatt mange diskusjoner og møter med studentorganisasjonene om det. Mitt svar er at i den levekårsundersøkelsen vi skal ha for studentene, vil vi få klarlagt hvor mye arbeid studentene faktisk gjør i juni måned, altså i en av de månedene man etter loven i dag ikke får studiestøtte for. Det vil også være et grunnlag. Dette er nemlig forskjellig ved de forskjellige studier. Ved noen få studier har de støtte også i juni måned, men ved de aller fleste har de det ikke. Det er det grunnlaget jeg ønsker å få litt bedre grep om, for på en god måte å kunne gå videre i en sak som jeg vet veldig godt er viktig for studentene, nemlig å få en enda bedre studiestøtteordning.

Det jeg også ønsker å understreke, er at det at studiestøtten skal gå over elleve måneder, må bety at den totalt sett må bli større enn i dag. Det nytter ikke å holde dagens ramme med en måned mer. Den typen løsning vil jeg ikke gå inn på, men jeg vil gå inn for en økt studiestøtte.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først Hans Olav Syversen.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:37:52]: En annen sak som også partiene i regjering var opptatt av, og som også studentene var opptatt av, som vi kanskje ser lite igjen av i budsjettforslaget for 2010, er basisbevilgningene. Det er

noe studentorganisasjonene også har tatt opp i samtlige høringer undertegnede har vært med på.

I et bredt anlagt intervju i Stavanger Aftenblad sier statsråden noe om dette. På et utsagn fra dem som driver med høyere utdanning, om at de ønsker seg «en mer muskuløs Aasland», svarer statsråden:

«Muskler trenger trening, og jeg skal stå på for å fortsette økningen.»

Finansministeren har de tre siste dagene sagt at nå kan vi ikke påregne noe som helst mer omtrent i noen sektor. Så mitt oppfølgingssspørsmål blir: Hvilken treningskur er det ministeren ser for seg for å møte den nye finansministeren, som skal holde budsjettene på plass?

Presidenten: Statsråd Aasland – hvis hun føler at trening er et relevant oppfølgingssspørsmål i forhold til hovedspørsmålet, som jo oppfølgingssspørsmålet skal være.

Statsråd Tora Aasland [10:39:17]: Jeg tror vi er langt inne i budsjettdebatten. Det blir rikelig anledning til å gå videre på både basisbevilgninger og studiestøtte, men siden representanten nå har fått lov til å stille spørsmålet, skal jeg selvfølgelig svare.

Det er ingen nedgang, men faktisk en økning i budsjettene for universiteter og høyskoler også i forslaget til 2010-budsjett. At det ikke er en økning i de frie midlene, er en prioritering i forhold til at vi ønsker å legge vekt på nye studieplasser, og vi ønsker også å legge vekt på å få midler til å stimulere viktige samarbeids- og samordnings tiltak mellom våre universiteter og høyskoler. Så her har Regjeringen prioritert noe av det som er mest brennende og viktig akkurat nå, nemlig å ta imot flere studenter. Det har vi altså bevilget penger til. Vi har oppimot 5 000 nye studieplasser i 2010-budsjettet.

Presidenten: Tord Lien – til oppfølgingssspørsmål.

Tord Lien (FrP) [10:40:21]: Hvordan SV klarer å forhandle bort noe som Arbeiderpartiet og Senterpartiet er enig i, kunne være verdt et eget forskningsprosjekt. Hvorvidt det samme gjelder muligheten for å kunne leve elleve måneder på det man så vidt klarer å leve på i ti måneder, er jeg mer i tvil om – om vi trenger å forske på og undersøke det.

Dette handler også om studieprogresjon, noe jeg har opplevd at mange regjeringer med rette har vært opptatt av. Statsråden opplever jeg også har et genuint engasjement for at vi skal bruke hjernekraften i Norge til å løse de utfordringene vi har i dag og framover. Og hvis vi ser dette i sammenheng, må jeg stille spørsmålet om statsråden rett og slett er opptatt av ressursutnyttelsen her. Er det ikke en bedre ressursutnyttelse av nettopp hjernekraften til norske studenter at de bruker tiden sin på lesesaler og i forelesningssaler enn bak kassa på 7-Eleven, som mange i dag er nødt til?

Statsråd Tora Aasland [10:41:23]: Selvfølgelig er det et mål både for meg og for studentene og universitetene og høyskolene at studentene skal gjennomføre sine studier

på kortest mulig tid i forhold til normert tid – altså ikke for kort, men normert tid. De skal få med seg god kunnskap. Vi legger til rette for at det skal skje på flere måter, både gjennom bevilgninger til universiteter og høyskoler generelt, som jeg var inne på, gjennom å opprette nye studieplasser, som ikke skal gå ut over kvaliteten på undervisningen, og gjennom studiestøtteordningene, som faktisk under vår regjering har vært prisjustert hvert eneste år. Så studentene får en høyere sum pr. år i studiestøtte nå hvert år fordi den prisjusteres.

Så jobber vi, som jeg sa, med både en levkårsundersøkelse og med oppfølging av hvordan vi kan bedre studiestøtten. Men jeg vil absolutt understreke at Norge ligger meget godt an internasjonalt når det gjelder vår måte å ha studiestøtte på. Sammenligner vi oss med andre land, kommer norske studenter svært godt ut.

Presidenten: Ine M. Eriksen Søreide – til oppfølgingssspørsmål.

Ine M. Eriksen Søreide (H) [10:42:36]: 31. juli i år deltok jeg i en debatt på Romerike Folkehøgskole sammen med bl.a. daværende kunnskapsminister Bård Vegar Solhjell. Det var for et veldig interessert publikum, Studentenes Landsforbund hadde sommerkonferanse. Det var fullt hus, og statsråd Solhjell sa den gangen at han var en personlig garantist for elleve måneders studiestøtte. Dette ble festet på film, og det klippet gikk sin seiersgang rundt i valgkampen og sikret selvfølgelig SV mange stemmer. Men den personlige garantien slo åpenbart ikke inn i Soria Moria II. Det som er det helt utrolige, er at nesten samtlige partier på Stortinget har programfestet elleve måneders studiestøtte, men de tre partiene som lovte det mest, klarte det ikke.

Spørsmålet til statsråden er da hvem som nå i regjering har overtatt den personlige garantien fra tidligere statsråd Solhjell, eller om alle landets 220 000 studenter bare må innse at dette er nok et brutt løfte fra Regjeringa.

Statsråd Tora Aasland [10:43:39]: Elleve måneders studiestøtte er fremdeles en viktig sak, men, som jeg sa, ikke innenfor eksisterende rammer for studiestøtte. Det betyr at rammen for studiestøtte må økes. Det er et tema i denne saken, og jeg vil understreke at det er det som er viktig for meg, er at vi må øke studiestøtten. Så kan det gjøres på mange måter. Den måten som var mest aktuell i valgkampen, var å si at vi skal ha studiestøtte en måned til. Men jeg understreker igjen, som jeg har gjort overfor andre representanter her, at jeg kommer til å jobbe for at studiestøtten blir bedre. Jeg ser at det er ulike måter å gjøre det på, og jeg vil gjerne fortsatt ha en dialog med studentorganisasjonene om dette. Jeg mener vi har en god begynnelse for å få en bedre studiestøtte gjennom gode formuleringer i Soria Moria II når det gjelder å begynne med dem som kanskje trenger det aller mest: studenter som er funksjonshemmet, og studenter med barn. Men det at det ikke står noe av det andre, betyr ikke at vi ikke kommer til å følge det opp. For meg blir det en viktig sak å følge opp, sammen med studentorgani-

asjonene, hvordan vi kan bedre studentenes økonomiske hverdag.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:44:59]: Forskningsministeren kan i og for seg bare bli stående.

Det jeg har lyst til å spørre om, gjelder reaksjonen på det fremlagte statsbudsjettet for neste år, som i og for seg har vært samstemt fra alle berørte parter. Jeg har lyst til å sitere litt:

Universitets- og høyskolerådet sier at de ser «ingen prioritering av forskning og høyere utdanning» i budsjettforslaget, og mener at «handlingsrommet for universiteter og høyskoler vil (...) svekkes ytterligere».

Forskerforbundet ber institusjonene «vurdere om det er forsvarlig å ta imot de nye studieplassene», når de er underfinansiert i budsjettet.

Og når det gjelder institusjonene, påpeker f.eks. Universitetet i Bergen at de ikke har sett «et like stramt budsjett siden hvileskjæret i 2007».

Universitet i Oslo skriver at

«når vi opplever en reell reduksjon av bevilgningene til undervisning og forskning som allerede er i gang, vil dette på lengre sikt true Norges status som kunnskapsnasjon».

NTNU er på sin side tydelig og klar i sin oppsummering. Den er kort og kontant. De sier: «Dette holder ikke!»

Statsråden har framholdt, senest på et seminar i går der vi begge var til stede, at budsjettforslaget *egentlig* er bra. Så mitt spørsmål til statsråden er egentlig ganske enkelt: Hva er det statsråden ser som ingen av forskningsinstitusjonene ser?

Statsråd Tora Aasland [10:46:42]: Jeg er klar over at jeg som statsråd for dette området har et meget krevende system å forholde meg til. De synger ut om det som er viktig for dem, og det er viktig for meg også, selvfølgelig. Det samme gjelder jo opposisjonen, som jeg er glad for å ha god dialog med om dette. Men det som jeg ser, er at vi i alle regjeringens fire første år – og også nå – har en historisk stor økning i forskningsbudsjettene. Fra året vi er i nå og til 2010 er økningen i forskningsbudsjettet på 1,7 milliarder kr, og vi er oppe i nesten 23 milliarder kr i forskning. Dette er veldig bra, og dette er en vekst som nesten ingen annen sektor er forunt, det burde kanskje være helsesektoren. Men i vår sammenheng er dette – også karakterisert av forskere selv – en historisk høy vekst i forskningsbudsjettet – en realvekst på rundt 5 pst. hvert år.

Jeg har prøvd å få en debatt om hva forskningen skal gjøre – altså, hva er det vi skal forske på? Og jeg tror også Skei Grande er enig med meg i at dette er en viktig del av den diskusjonen. Men hun spør da om hvorfor kritikken fra sektoren er så kraftig når det tydeligvis, etter mitt syn, ikke skulle være noen grunn til det. Da vil jeg nevne dette med økningen i forskningsbudsjettet, og det er også en økning på universitets- og høyskolebudsjettet på en halv milliard kroner. At dette ikke går til frie midler, skjønner

jeg at man kan kritisere. Men jeg tror – og ikke bare tror, men jeg vet – at det går til veldig viktige formål, som det å opprette nye studieplasser, som er noe av det aller viktigste vi kan gjøre for å være forberedt på en framtid hvor flere skal inn i høyere utdanning, og de midlene som vi nå bevilger, forhåpentligvis med Stortingets tilslutning, på 2010-budsjettet til universiteter og høyskoler skal også gå til viktige samarbeidstiltak universitetene og høyskolene imellom.

Trine Skei Grande (V) [10:48:54]: Når man hører på statsråden, er det tydelig at avstanden i virkelighetsforståelsen mellom grunnplanet og statsråden er såpass stor at det er like før statsråden ber hele sektoren spise kake i stedet, som en annen dronning en gang sa da hun ble løftet opp i sitt høye tårn.

SV i opposisjon var et forskningsparti. De kjempet virkelig for forskningen. Da vi behandlet forskningsmeldingen her i 2005, da jeg satt i utdanningskomiteen sist, hadde de et mål om at forskningsfondet i 2008 skulle være på 100 milliarder kr. Når de sitter i regjering, er målet at det skal være på 77 milliarder kr i 2010. Dette er et parti som har tapt både milliarder og år. Hva er det som egentlig er igjen? Det jeg lurer på, er: Nå som vi har en finansminister som skal stramme inn livreima og gjøre store endringer, hva er det som kommer til å være igjen av SVs store ambisjoner i opposisjon, både tallmessig og årsmessig, for hele denne sektoren, når det blir enda mindre å rutte med?

Statsråd Tora Aasland [10:50:03]: Jeg kan ikke skjønne Trine Skei Grandes virkelighetsbeskrivelse her. Når jeg sier at vi har en økning i forskningsbudsjettet på 1,7 milliarder kr fra dette året til neste, og at vi er oppe i nesten 23 milliarder kr i totalsum for forskning, er dette en formidabel vekst i forskningsbudsjettene, og vi kommer faktisk i løpet av ganske kort tid til å nå den ene prosenten av bruttonasjonalproduktet som var et mål også for SV i opposisjon. Så her er det også noe med virkelighetsforståelsen som er helt feil i forhold til det som er realiteten. Realiteten er at vi har et usedvanlig godt forskningsbudsjett, vi ligger meget godt an, vi har en klimaforskningssatsing som er viktig for samfunnet, viktig for verden, og vi har en forskningsinnsats nå gjennom forskningsmeldingen som vi skal konkretisere, som gjør at vi kan være i stand til å være i front på forskning på mange viktige områder. Det er ingen bedrøvelig situasjon. Det er en fantastisk god og viktig situasjon – en historisk god situasjon når det gjelder forskning.

Presidenten: Det blir gitt anledning til fire oppfølgings spørsmål – først representanten Borghild Tenden.

Borghild Tenden (V) [10:51:19]: Jeg vil følge opp representanten Trine Skei Grande og spørre litt om framtiden.

Den nye finansministeren har i flere medier varslet at vi må stramme inn på livremmen når det gjelder offentlige utgifter. Dette er Venstre enig i, men vi er svært bekymret for hvilke offentlige utgifter vi skal stramme inn på. Vår

posisjon gjennom hele foregående periode var at det å satse på kunnskap, forskning og innovasjon er bra for samfunnet vårt, og ikke minst har det vært viktig i nedgangstider. Det er kunnskap vi skal leve av i framtiden, og det er kunnskap som skal bidra til å utløse nye arbeidsplasser.

Så mitt konkrete spørsmål til statsråden er: Kan statsråden garantere at man ikke salderer bort dette når man skal redusere offentlige utgifter i framtiden?

Statsråd Tora Aasland [10:52:18]: En statsråd verken kan eller skal garantere noe som helst, men det jeg kan slå i bordet med, er Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2010 når det gjelder et så viktig område som forskning og kunnskap. Vi har altså der en stor økning i forskningsbudsjettene på flere områder som angår flere departementer. Vi fortsetter den veksten, som vi har sagt at vi skal gjøre, når det gjelder forskning og dermed også viktig kunnskap. Jeg er helt enig med representanten i at det er kunnskap – og mer kunnskap – vi trenger, både for å løse de store problemene og konfliktene i verden og også for å få velferdsstaten videre på en god måte. All denne forskningen er nå nedfelt i forskningsmeldingen, som Regjeringen følger opp med midler – store midler – i 2010-budsjettet. Det er i seg selv et godt bevis på at Regjeringen satser på kunnskap.

Presidenten: Tord Lien – til oppfølgingsspørsmål.

Tord Lien (FrP) [10:53:17]: Det er et paradoks at forskningsministeren påberoper seg et pedagogisk problem, for det er vel det man prøver å kommunisere.

Men det er sånn at helheten i budsjettet har man sagt først og fremst skulle ivareta nettopp konkurranseutsatt industri. Finanskrisen slipper gradvis taket i de aller fleste sektorer, men i konkurranseutsatt industri kommer vi til å merke etterdønninger av finanskrisen lenge, lenge ennå. Da har vi en ordening som heter Brukerstyrt innovasjonsarena. Dagen etter at statsbudsjettet ble lagt fram, gikk direktør Hallén i Forskningsrådet ut og sa at til neste år blir det ingen nye prosjekter i Brukerstyrt innovasjonsarena – til tross for at én skattekrone i BIA-ordningen genererer minst en-to kroner fra privat næringsliv til forskning. Er dette også et pedagogisk problem? Er det noe Arvid Hallén i Forskningsrådet ikke har forstått? Og: Hva vil statsråden gjøre for å få Arvid Hallén til å forstå at Brukerstyrt innovasjonsarena også ... (presidenten klubber).

Statsråd Tora Aasland [10:54:28]: Det pedagogiske problemet som jeg viste til i forrige runde, består først og fremst i at man blander sammen midler til forskning og midler til universiteter og høyskoler og ser på det under ett. Jeg håper at jeg kan, også med denne representantens hjelp, være med på å rydde opp i det, for når det gjelder forskning, har vi et fantastisk bra utgangspunkt.

Jeg har forstått at man har reagert på det som går på Brukerstyrt innovasjonsarena. Det er ikke et område som sorterer under mitt departement, mitt budsjett, det er nærings- og handelsministerens område. Men jeg skal love representanten at vi skal være godt forberedt i budsjett-

debatten til å kunne se på den saken i forhold til andre viktige forsknings- og innovasjonssaker. Jeg er helt sikker på at også Stortinget, gjennom komiteen, vil arbeide med akkurat dette.

Presidenten: Henning Warloe – til oppfølgingsspørsmål.

Henning Warloe (H) [10:55:33]: Statsråd Tora Aasland brukte mye av valgkampen til å sette fokus på viktigheten av kunnskap. Det er bra. Men pussig nok deltok hun i en rekke debatter hvor hun forsøkte å forklare og begrunne hvorfor målet om å bruke 3 pst. av BNP til forskning ikke lenger var et godt mål. I den sammenheng har hun tydeligvis lidd nederlag i Soria Moria-forhandlingene – i Soria Moria II opprettholder Regjeringen sin målsetting om 3 pst. Jeg lurer da på om statsråden stiller seg bak det målet, eller om hun fortsatt mener – som i valgkampen – at dette er et uhenksmessig og unødvendig mål.

Statsråd Tora Aasland [10:56:23]: Det er et uhenksmessig mål for styring av norsk forskningspolitikk. Men vi vil alltid bli målt på den prosenten. Det er en internasjonalt vedtatt måte å måle på, som mange andre land også har. Det som vi gikk bort fra i forskningsmeldingen – ikke i Soria Moria II, men i forskningsmeldingen – var å knytte måloppnåelsen til et bestemt årstall. Men målet står. Måloppnåelsen – som jeg også sa – for den ene prosenten som er statens ansvar, kommer vi sannsynligvis til å klare i løpet av ganske kort tid, fordi vi har satset såpass mye på forskning.

Problemet med et sånt mål er at når BNP svinger, svinger målet. Hvis bruttonasjonalproduktet vårt går ned, har vi et svakere mål for forskningen å forholde oss til. Det er altså ett av problemene som vi står overfor i krisetider. Men 3 pst.-målet, og at 2 pst. skal være næringslivsinitiert, står fast, både i Soria Moria II og som et resultat av diskusjonene i Regjeringens forskningsmelding. Det er en viktig del av vår politikk.

Presidenten: Dagrun Eriksen – til siste oppfølgingsspørsmål.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:57:32]: Jeg tror at en tilfestet opptrappingsplan hadde vært en god muskel for statsråden å ha. Men la nå det ligge.

Statsråden har satt ned et utvalg som skal skape en felles forståelse innen sektoren av hvordan dette er. Jeg har tenkt mye på dette utvalget og lurt på hva hensikten egentlig er. Nå har jeg jo statsråden her og kan få spurt direkte: Er det for at sektoren nå skal akseptere den virkelighetsforståelsen som Regjeringen har av hvordan de egentlig har det der ute? Eller er det for at Regjeringen skal akseptere den virkeligheten som sektoren faktisk beskriver, ganske entydig?

Hvis jeg også kan tillate meg å si det, høres det ut som om det er opposisjonen som surmuler litt. Jeg har fått følge denne sektoren ganske nøye, og det var ikke dette sterke kravet fra den tidligere. Det var da hvileskjærene kom og

de rød-grønne kom, at vi fikk den store utfordringen ved at sektoren begynte med det.

Hva er mandatet til utvalget?

Statsråd Tora Aasland [10:58:42]: Denne arbeidsgruppens mandat kan representanten få nærmere kjennskap til, jeg skal gjerne oversende det. Men jeg kan i korte trekk si hva arbeidsgruppen skal gjøre. Jeg tror faktisk det er et svar på veldig mye av det som er framstilt her, både som problemer med å bli forstått og kanskje problemer med å bli hørt, i begge retninger. Når Regjeringen bevilger penger og våre akademiske institusjoner opplever at de ikke ser noe til de pengene, har vi et problem. Det denne arbeidsgruppen skal gjøre, er å forsøke å finne ut hva som er barrierene, problemene, utfordringene internt i de systemene som er. Gjennom en dialog og en spennende måte å arbeide på, skal man søke seg fram til noe som kan være en felles forståelse.

På det konkrete spørsmålet fra representanten om hvem det er som skal påvirke andre med sin forståelse, vil jeg si at dette er gjensidig. Det er viktig at begge parter, både myndigheter og sektor, har respekt for hverandres måte å se det på. (Presidenten klubber.) Kan vi komme fram til et bedre forståelsesgrunnlag, er ingenting bedre enn det.

Presidenten: Det er viktig at vi har respekt for andres måte å se det på, og det er også viktig at vi respekterer taletiden, som er begrenset til 1 minutt.

Vi går videre til neste – og siste – hovedspørsmål.

Torgeir Trældal (FrP) [11:00:15]: Nord-Norge, og spesielt Finnmark, opplever nå den største konflikten siden Alta-aksjonen for nærmere 30 år siden. I dag har vi lovløse tilstander for bøndene, der bøndene innvaderes av rein som ødelegger det de har bygd opp. Det er vedtatt at det skal være i overkant av 60 000 rein i Finnmark, vi har over 100 000 i dag. Riksrevisjonen har også vært kritisk til at det er for mye rein i forhold til beitegrunnet. Vi ser også at det i hele Nord-Norge er store problemer på veinettet. Der man salter veiene, har det ført til store trafikale problemer fordi rein kommer ned for å få salt fra veiene.

Vi ser også at landbruksministeren i går uttalte i Alta-posten at man ønsker å sette ned et meklingsutvalg. Jeg tror med all respekt at et meklingsutvalg ikke er riktige veien å gå. Vi mener at vi må ha handling. Dette er ikke noe som har kommet over natten, det har vart i mange år, og det har ikke vært vist handling fra ministerens side. Jeg krever at ministeren – det er på tide – viser handling overfor bøndene i Nord-Norge. Reinnæringen sier at man skal gjerde inn for å minske problemet. Hvis meklingen går ut på at de skal gjerde inn, blir mitt spørsmål til ministeren hvem som må ta utgiftene med inngjerdingen.

Så er det et paradoks for meg at det aldri har vært nedlagt flere jordbruk i landet enn med Senterpartiet ved makten – der de sitter i dag. Vi ser hva som skjer i Nord-Norge, og det er klart at jordbruk blir nedlagt når man ikke får muligheten til å overleve.

Mitt spørsmål til ministeren er: Hvordan kan vi få en snarlig løsning på dette, i stedet for bare å prate?

Statsråd Lars Peder Brekk [11:02:25]: I visse saker er det noen kunnskapsutfordringer både i landbruksnæringen, i reindriftsnæringen og også i det politiske miljøet. Jeg har lyst til å understreke at dette spørsmålet tyder på det.

Det som er situasjonen i Alta, har bakgrunn i et gammelt fredningsområde som ble etablert midt på 1930-tallet, der det ble fredning av reinbeitet for å sikre skogens foryngelse, som det heter. Det har i årene etterpå vært ganske rolig, men i de siste årene har det vært større konflikter, som sannsynligvis har sammenheng med rettslige forhold, som har med samerett og de ulike holdninger til de spørsmålene i Finnmark å gjøre.

Det som jeg har tatt tak i i forbindelse med det møtet som var i Alta, som representanten her viser til, har vært å søke å skape ro, skape dialog, og ikke minst skape samarbeid i Alta for å finne løsninger på de utfordringene som finnes der i forhold til det fredningsområdet. Det møtet som vi hadde i går, resulterte i at kommunen nedsatte et samarbeidsutvalg der kommunen tar ansvaret for å få reindriftsnæringen og landbruket sammen. Det sier begge partene at de er enige i. I tillegg etablerer departementet et meklingsråd som skal være ledet av fylkesmannen i Finnmark, der også ordføreren i Alta, reindriftsadministrasjonen og næringenes organisasjoner både for reindrift og landbruk skal være med. Det sier også alle at de vil være med på.

Det er dessverre slik at denne konflikten har gått altfor langt, det skal jeg si meg enig med representanten i. Men med det arbeidet vi gjør nå, skal man søke å unngå nye konflikter og søke å få til et samarbeid der reindriften og landbruket, som begge lever av naturressurser, skal ha en mer fredelig sameksistens. Jeg er ganske sikker på at vi kommer mange steg videre i det med det arbeidet som her gjøres.

Torgeir Trældal (FrP) [11:04:30]: Jeg er ikke spesielt imponert over svaret. Det ser tydeligvis ut til at det kun er Finnmark som betyr noe for ham. Jeg registrerer at resten av Nord-Norge, som Nordland og Troms, ikke betyr noe. Jeg vil vise til et oppslag i Folkebladet, der Norges nest største øy, Senja, får fullstendig stopp. Det er 260 dyr på øya, og de får stoppe all næringsutvikling. Det kan bli fraflytting. Næringslivet blir bundet på hender og føtter på grunn av 260 rein. Da er vi inne på den næringsdelen også.

Da er mitt spørsmål til ministeren: Når har du tenkt å ta hele landet i bruk? Når har du tenkt å ta Nordland og Troms på alvor også, og ikke bare reise på tur til Finnmark?

Statsråd Lars Peder Brekk [11:05:20]: Med respekt vil jeg understreke at det er viktig å skille mellom hummer og kanari. Denne konflikten som vi har sett har vært særdeles stor, er stor i Alta kommune. Vi har tatt tak i det tilfellet. Så må vi også ta med oss at det finnes rettigheter for reindrift i store deler av Nord-Norge, inklusiv Midt-Norge og ned til Hedmark. De rettighetene finnes, og de skal ivaretas i henhold til lover og regler. Det jeg har vært opptatt av i forbindelse med de konfliktene som har oppstått, er at både reindriften, landbruket og alle aktører skal forholde seg til lover og regler. De skal respektere lover og

regler. Det gjelder i Alta, som alle andre steder. Den konflikten på Senja som du nevner, har jeg ikke vært klar over, og den kjenner jeg ikke til. I tilfelle den kommer opp, skal vi selvsagt også ta tak i det på skikkelig og adekvat vis.

Presidenten: Det vil bli gitt anledning til tre oppfølgingsspørsmål – først Harald T. Nesvik.

Harald T. Nesvik (FrP) [11:06:34]: Jeg vil gjerne komme med et oppfølgingsspørsmål til landbruksministeren.

Hovedkonflikten er veldig ofte mellom forskjellige næringsgrener, men også mellom reinnæringen og distriktskommunen. Det er jo på mange måter distriktskommuner som blir rammet i disse konfliktsakene.

Jeg har også merket meg det møtet som har vært i Alta, og jeg har også merket meg artikkelen i Folkebladet som går på hytteutbygging og næringsutvikling på Senja, hvor man føler man ikke får gjort tilstrekkelig godt arbeid. I tillegg har vi en reindriftsavtale som har en ramme på over 100 mill. kr, og som er avtalen mellom reinnæringen og staten.

Spørsmålet mitt til statsråden er følgende: Vil statsråden ta et initiativ knyttet til KS, reindriftnæringen og landbruksnæringen, nettopp for å se på hvordan vi kan bli bedre til konflikthåndtering i disse sakene, slik at distriktet ikke blir urettmessig rammet?

Statsråd Lars Peder Brekk [11:07:44]: Jeg har gjennom arbeidet de siste dagene tatt initiativ til konflikthåndtering i tråd med det lovverket vi har å forholde oss til. Det er selvsagt slik at vi som representanter for Regjeringen tar tak i de utfordringene som kommer fra ulike steder. Når det gjelder reinbeite og reinnæringen, må vi huske på at denne næringen har rettigheter i henhold til alders tids bruk. Det er det norske lovverket som legger rammene for det.

Men også denne næringen må forholde seg til reguleringsplaner, plan- og bygningslov og nødvendig planlegging i kommunene. Da er det viktig at kommunene planlegger sine arealer riktig og skikkelig. Jeg oppfatter at her har også reinnæringen ganske store innsigelsesmuligheter og dermed store muligheter til å påvirke prosessene.

Hva som har skjedd på Senja med hensyn til næringsutvikling og hyttebygging, kjenner jeg dessverre ikke noe til. Jeg skal ta de nødvendige kontakter med de nødvendige organer for å sørge for ytterligere arbeid på dette området for å sikre konfliktløsning.

Presidenten: Neste oppfølgingsspørsmål er fra Svein Flåtten.

Svein Flåtten (H) [11:08:56]: Noe av årsaken til konflikten er jo reindriftnæringens problemer med markedssadgang, med slakterikapasitet og derpå følgende for store bestander.

Nå vil statsråden gjerne ha dialog, og han ser at situasjonen er vanskelig. Men det er også snakk om konkrete virkemidler. Riksrevisjonen har påpekt at departementet ikke vil konkurranseutsette bruken av markedsføringsmid-

ler. Det gjør selvsagt at man ikke kan få en helt optimal virkning av de midlene som brukes.

Mitt spørsmål til statsråden er følgende: Hvorfor vil statsråden heller pådra seg kritikk fra Riksrevisjonen enn å se på optimale løsninger når det gjelder bruken av markedsføringsmidler, deriblant konkurranseutsetting, som Riksrevisjonen påpeker?

Statsråd Lars Peder Brekk [11:09:57]: For det første skal vi selvsagt se på de merknadene som er kommet fra Riksrevisjonen, og på den adekvate oppfølgingen av det.

Når det gjelder denne spesielle saken som vi har fått merknader til, er det slik at vi har et opplysningskontor for kjøtt, som i dag foretar denne markedsføringen på vegne av all annen kjøttproduksjon i landet. Fra departementets side og fra næringens side var det et ønske om å bruke Opplysningskontoret for kjøtt i en periode da det var veldig vanskelig med avsetning av reinkjøtt. Det var for ett og et halvt til to år siden. Det ble satt i gang en kampanje, og denne kampanjen var meget vellykket. Det økte etterspørselen, og i dag er det stor etterspørsel etter reinkjøtt og små markedsproblemer. Riktignok er det slakteriutfordringer, for vi ønsker å øke uttaket. Derfor har vi åpnet for at vi tar i bruk kapasitet i Sverige på slakterisiden for å imøtekomme dette behovet.

Vi skal ta tak i de utfordringene, og det jobbes tett og nært med næringen med det.

Presidenten: Det siste oppfølgingsspørsmålet vil bli stilt av Rigmor Andersen Eide.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [11:11:07]: Reindriftnæring handler om tradisjon, og det handler om samisk identitet. Vi vet at det har skjedd store endringer de siste årene. Det gjelder spesielt arealinngrep, tap av beiteland, tap på grunn av rovdyr og klimaendringer.

Reindriftnæringen har særlig i Finnmark utfordringer knyttet til produksjonsvariasjoner, lave slaktevekter, svært høye rapporterte tap på grunn av rovdyr og lav produktivitet. Beitegrunnlaget på Finnmarksvidda er blitt forringet med utmagrede dyr som resultat. Dette er bekymringsfullt, spesielt ut fra et dyrehelseperspektiv, men også ut fra et miljøperspektiv og et næringsmessig hensyn.

Opposisjonen har gjentatte ganger tatt til orde for at vi ønsker en stortingsmelding om reindriftnæringen for å få belyst disse viktige spørsmålene på en grundig måte. Jeg skjønner ut fra de svarene som er blitt gitt, at statsråden ikke er helt tilfreds med situasjonen i reindriftnæringen. Da vil jeg spørre statsråden: Vil han vurdere å legge fram en stortingsmelding om denne saken?

Statsråd Lars Peder Brekk [11:12:24]: Jeg tror det er viktigere å handle enn å skrive politiske stortingsmeldinger i denne situasjonen.

Vi har en situasjon, som er beskrevet av representanten, der vi har utfordringer i reindriften, i Finnmark spesielt, og spesielt med høye tall. Vi jobber meget aktivt for å få en bærekraftig reindrift basert på å bruke reindriftslovgivningen, og basert på å bruke reindriftsavtalen, som

har økonomiske virkemidler, for på det viset å sørge for å få en bedre balanse mellom mattilgang og antall dyr. Reindriftsloven er nå i full funksjon, og det legges nå fram bruksregler for de ulike reinbeiteområdene som vil innebære målrettede planer om å redusere reintallet der det er for høyt. På andre områder er det i balanse, så det skal videreføres.

Jeg er opptatt av å jobbe videre innenfor rammene av det lovverket vi har, og de reglene vi har i dag, framfor å legge fram en ny stortingsmelding nå.

Presidenten: Den muntlige spørretimen er omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir en rekke endringer i den oppsatte spørsmålslisten. Presidenten viser i den sammenheng til oversikten som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringene i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 1, fra representanten Kent Gudmundsen til forsvarsministeren, vil bli besvart av finansministeren på vegne av forsvarsministeren, som er bortreist.

Spørsmålene 19, 20 og 21, fra henholdsvis representantene Geir Jørgen Bekkevold, André Oktay Dahl og Anders B. Werp til justisministeren, må utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 22, fra representanten Tina Bru til justisministeren, vil bli besvart av helse- og omsorgsministeren på vegne av justisministeren, som er bortreist.

Spørsmål 23, fra representanten Jan Bøhler til justisministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 24, fra representanten Elisabeth Røbekk Nørve til olje- og energiministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 26, fra representanten Trine Skei Grande til ministeren ved Statsministerens kontor, er utsatt til neste spørretime og vil da bli besvart av statsministeren.

Spørsmål 30, fra representanten Solveig Horne til barne-, likestillings- og inkluderingsministeren, må utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.*

Presidenten: Vi går da til det første spørsmålet som skal besvares, fra representanten Torgeir Trældal til finansministeren.

Spørsmål 2

Torgeir Trældal (FrP) [11:15:19]: Jeg vil starte med å gratulere statsråden med ny jobb.

«Ofoten Brann IKS har i årevis brukt varebiler med monterte seter til røykdykkerutstyr i sine utrykningsbiler.

Setene er ikke i bruk under utrykning, men er der for påkledning ved ankomst til skadestedet. Et nytt reglement gjør at Finansdepartementet nå stenger av brannvesenets mulighet til å anskaffe seg biler for røykdykkere til fordelaktige priser. De nye reglene krever at bilene må registreres som personbil, noe som gjør biler over 100 000 kr dyrere i innkjøp.

Vil statsråden forandre dette reglementet?»

Per-Kristian Foss hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:16:05]: Takk for lykkeønsking – det kommer godt med, vil jeg tro.

Generelt er det slik at Finansdepartementet ikke har innført nye regler når det gjelder røykdykkerbiler til brannvesenet. Hovedregelen er at utover den første raden skal det ikke tillates monterte seter i varebiler med redusert avgift. Blir dette gjort, vil kjøretøyet bli ansett som kjøretøy til persontransport, og det skal dermed betales personbilavgift.

Spesialutrustede kjøretøy til bruk for brannvesenet er fritatt for avgift, etter Stortingets vedtak om engangsavgift for motorvogner. Fritaket gjelder imidlertid kjøretøy som har påmontert spesialutstyr av noe format, som vann-tanker, trykkammer, mv. Røykdykkerbiler, som beskrevet her, faller utenfor dette fritaket.

Det er Statens vegvesen som i første instans foretar avgiftsmessig klassifisering av kjøretøy. Avgjørelsen kan imidlertid påklages til Toll- og avgiftsdirektoratet. Direktoratet kan i enkelte tilfeller vurdere om de typer kjøretøy det her er tale om, likevel kan beholde den avgiftsmessige klassifiseringen, etter en nøye vurdering. En dispensasjon vil i så fall innebære at kjøretøyet i avgiftsmessig forstand fortsatt blir å anse som varebil.

Jeg vil imidlertid se nærmere på om det vil være mulig å inkludere røykdykkerbiler i den ovennevnte forskriften for brannvesenets spesialkjøretøy, og – i tilfelle – hva slags krav en da må stille til utstyret i og utrustningen av røykdykkerbiler.

Torgeir Trældal (FrP) [11:17:46]: Jeg takker for svaret og håper at det kan ligge en løsning der.

Det jeg vil be statsråden om, er at man når det gjelder utrykningskjøretøyer generelt – politibiler, brannbiler og ambulanse, dvs. alt med blålys – ikke ilegger avgift, på lik linje med det som gjelder for Forsvaret i dag.

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:18:06]: Jeg kan love representanten at vi vil se på dette. Som jeg sa i mitt første svar, ligger det et visst håp her om at en kan finne fram til en ordning når det gjelder – i første omgang – røykdykkerbiler.

Presidenten: Da går vi videre – ikke til spørsmål 3, men til spørsmål 1. Presidenten overså dessverre spørsmål 1, fra representanten Kent Gudmundsen til forsvarsministeren. Spørsmålet vil bli besvart av finansministeren på vegne av forsvarsministeren.

* Dessuten ble spørsmål 2 besvart før spørsmål 1.

Spørsmål 1

Kent Gudmundsen (H) [11:18:42]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til finansministeren:

«Skifte Eiendom har nå lagt marinebasen Olavsvern ut for salg. Dette skjer til tross for at bl.a. Senterpartiet i valgkampen varslet omkamp i Regjeringen om nedleggelse.

Kan statsråden bekrefte eller avkrefte om salgsprosessen i Skifte Eiendom vil gå sin gang?»

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:19:10]: Spørsmålenes rekkefølge er vel underordnet, bare en får et ordentlig svar. Det skal jeg prøve å gi.

Jeg kan svare bekreftende på representanten Gudmundsens spørsmål, at salgsprosessen er i gang, i samsvar med den beslutningen Stortinget har fattet, om å legge ned Olavsvern. Dette vil foregå etter normale prosedyrer for salg av statlig eiendom, den såkalte avhendingsinstruksen.

Forsvarsbygg vil i løpet av 2010 gjennomføre taksering av eiendommen. Gjennomføringen av salget forventes å ta to til fire år. Før eiendommen blir lagt ut for salg, må bl.a. NATO slette den fra sine inventarregistre. Dette kan ta opp til to år, men det er allerede sendt anmodning til NATO om en slik sletting.

Det knytter seg en del usikkerhet til reguleringsspørsmål, miljøopprydding og markedsmessig interesse for eiendommen. Derfor er det vanskelig å være noe mer presis i angivelsen av selve salgstidspunktet.

Kent Gudmundsen (H) [11:20:14]: I Soria Moria II står det følgende:

«Forsvarets tilstedeværelse i nordområdene gjennom alle tre forsvarsgrenene skal økes, som en del av nordområdestrategien. Dette er Forsvarets førsteprioritet og skal være dimensjonerende for strukturen. I tillegg til at Kystvakten skal seile mer i nord må også marinens tilstedeværelse i nord økes som et preventivt tiltak og tydeliggjøring av Norges interesseområde.»

Ved å gjennomføre salget av basen Olavsvern vil man miste sitt støttepunkt i nord – og miste det støttepunktet man har for økt operasjonell virksomhet. Dermed vil Regjeringen få problemer med å oppfylle politikken i Soria Moria II. Hva har finansministeren å si til dette?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:21:08]: Beslutningen om å legge ned Olavsvern ble tatt i Stortinget våren 2008, i forbindelse med langtidsplanen for Forsvaret. På det tidspunktet var det ingen permanent operativ virksomhet knyttet til Olavsvern. Jeg legger til grunn – jeg var jo ikke med på den diskusjonen – at en før en tok denne beslutningen, hadde vurdert grundig hvordan en skulle sette opp Forsvarets styrker, bl.a. i Nord-Norge. Det som vel er forholdet – i for så vidt både nord og sør – er at en har hatt en viss konsentrasjon når det gjelder styrker, enn det som er tilfellet i dag. Etter mitt syn reflekterer også dette det synet at nordområdene fortsatt er en viktig del av Forsvarets virksomhet. Men, som sagt, Stortingets vedtak i denne saken i 2008 ligger fast.

Kent Gudmundsen (H) [11:22:01]: En undervannsbåt bruker fem til syv dager fra nordområdene til Haakonvern base utenfor Bergen. Tur-retur betyr det 10–14 dagers reise til og fra nordområdene. I regjeringserklæringen står det at man skal ha økt operasjonell virksomhet. Hvis Regjeringen har noen som helst intensjon om å oppfylle sin politiske plattform, vil man – hvis man mener at man skal ha økt operasjonell virksomhet – være nødt til å opprettholde Olavsvern base. Ser finansministeren dette?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:22:38]: Jeg vil være forsiktig med å gå for langt inn på forsvarsministerens område, men bare vise til det vedtaket som Stortinget gjorde i 2008, om å legge ned Olavsvern.

Spørsmål 3

Gunnar Gundersen (H) [11:23:03]: Nå ble dette spørsmålet stilt til én finansminister og blir besvart av en annen, så jeg kunne egentlig tenke meg å spørre om det er greit å være tilbake igjen, siden vi er fra samme fylke. Men vi får ta det spørsmålet som skal stilles. Det er til finansministeren:

«Forholdet mellom ligningsverdier og markedsverdier på boliger varierer sterkt over hele landet. Utslagene kan være både urettferdige og ulogiske. Regjeringen foreslår i statsbudsjettet en stor og prinsipiell omlegging av dette systemet, og avisoppslagene om at man erstatter en urettferdighet med en ny, er allerede mange.

Ser ikke statsråden at dette er en så stor og prinsipiell reform at den bør få en helt annen behandling enn å komme som en overraskelse i et statsbudsjett?»

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:23:52]: Spørsmålet om hvordan det er å komme tilbake igjen, får vi ta på julebordet til hedmarksbenken.

Så til svaret på spørsmålet: Behovet for nye verdsettelsesregler for bolig har vært der i mange år, og det har i mange omganger vært arbeidet med nye forslag til endret verdsetting.

Regjeringens forslag i Statsbudsjettet for 2010 bygger delvis på erfaringer med tidligere verdsettelsesforslag. Man har bl.a. innsett svakhetene ved svært detaljerte og administrativt krevende verdsettningssystemer. Samtidig innebærer Regjeringens forslag i mindre grad en prinsipiell endring fra gjeldende regler, enn tidligere forslag.

I henhold til loven skal all formue verdsettes med utgangspunkt i omsetningsverdi, og skattyter kan kreve å få satt ned eventuell høy ligningsverdi av bolig eller fritidseiendom til 30 pst. av markedsverdien. For nye boliger som i dag gjerne verdsettes til 30 pst. av det eieren har betalt for bygning og grunn, vil forslaget bety små endringer i verdsettingen.

Den viktigste forskjellen mellom gjeldende og nytt system, vil være at en vil få mer ensartede og rettferdige ligningsverdier under taket på 30 pst. av markedsverdien.

I forbindelse med skatte- og avgiftsproposisjonen for 2010 legger Regjeringen fram en grundig analyse av virk-

ningen av en mer rettferdig verdsetting av boliger, kombinert med økt bunnfradrag i formuesskatten. Det gis videre en omfattende dokumentasjon av svakhetene ved gjeldende regelverk. Skjevheten i gjeldende ligningsverdi er også godt dokumentert i ulike publikasjoner, bl.a. fra Statistisk sentralbyrå, i de seneste årene.

I den nevnte proposisjonen, om lovendringer, blir det gjort rede for de praktiske løsninger knyttet til nye verdsetningsregler. Disse har kommet fram i tett samarbeid med Skattedirektoratet, og det framgår klart av budsjettokumentene at forslaget er praktisk gjennomførbart slik det nå ligger.

På denne bakgrunn har Regjeringen, i likhet med i mange andre budsjettsaker, funnet det både hensiktsmessig og forsvarlig å legge fram denne saken i statsbudsjettet for 2010, uten en forutgående høring.

Gunnar Gundersen (H) [11:26:04]: Jeg takker for svaret. Spørsmålet om det blir mer rettferdig tror jeg kommer til å bli mye diskutert. Så vidt jeg vet, ble, forrige gang finansministeren var finansminister, en slik gjennomgang lagt i skuffen, nettopp fordi det var nesten umulig å skape rettferdighet. Jeg synes det heller minner om en litt sånn knipetangoperasjon, der man isolerer formuesskatten til å gjelde mye færre, og det er vi alle enige om. Høyre setter pris på at bunnfradraget blir hevet. Vårt mål er å bli kvitt formuesskatten helt. Men man isolerer effekten av formuesskatten til noen få, og da legger man veien ganske åpen for at man igjen begynner å skru til skruen på de begrensninger som finansministeren var inne på, og så kan man begynne å øke boligverdiene uten at det gjør utslag for så veldig mange. Nå har finansministeren et ganske stort behov for innsparinger. Ser han da at dette gir en mulighet til å skru opp verdiene nok en gang? Man har en historie bak seg, der verdiene er hevet med 65 pst. i forrige stortingsperiode.

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:27:10]: Nå foreligger forslaget for 2010 i Stortinget. Vi får komme tilbake til fremtidige skatteforslag etter hvert som tiden går.

Det er riktig at vi balet med denne saken for noen år siden. Det ble lagt fram en takseringsmelding i 1996 som ble behandlet i Stortinget, der Stortingets flertall den gangen skisserte en takseringsmetode som på folkemunne ble kalt for Lundteigen-modellen.

Dette er en sak som har en lang politisk forhistorie, og vi mener at vi er på god grunn når vi nå legger fram dette forslaget i budsjettet for 2010. Det har vært en lang diskusjon og mye forutgående arbeid når det gjelder taksering.

Jeg tror det også kan være fornuftig å se på det som nå skjer i en del kommuner der en nå innfører eiendoms-skatt, og der kommuner har gjort et omfattende takseringsarbeid. Det kan godt hende at det kan bli nødvendig å gå igjennom erfaringer med takseringssystemet.

Gunnar Gundersen (H) [11:28:15]: Vi kommer sikkert tilbake til mange diskusjoner rundt formuesskatt på bolig. Det som bekymrer meg, er at formuesskatten slår

veldig hardt til på norsk eierskap av norske arbeidsplasser i norsk industri og norsk verdiskapende virksomhet. Den andre effekten av omleggingen av formuesskatten er at man isolerer formuesskatten til færre, slik at man lettere kan skru til skruene for dem som det virkelig smeller på.

Vi kjenner begge utviklingen i Sør-Hedmark ganske godt. Der mangler vi lokalt eierskap og mye av fylket er filialisert – det er eid utenfra – og nå i krisetider blir veldig mange arbeidsplasser lagt ned. Kongsvinger er et godt eksempel på hvor ille denne politikken slår ut. Ser finansministeren store utfordringer i at formuesskatten i dag diskriminerer norsk eierskap og norske arbeidsplasser i Norge?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:29:16]: Jeg tror det er vanskelig her og nå å bli enig med representanten Gundersen om formuesskatten. Det jeg tror er riktig å understreke, er at hvis man ser på beskatningen av kapitalen, hvis man ser på beskatningen av norsk næringsliv, vil jeg hevde at Norge har et skattesystem som konkurransemessig sett holder seg godt i forhold til resten av verden rundt oss. Så får vi heller komme tilbake til dette etter en tid, men jeg tror at næringsbeskatningen i Norge – som jeg sa – kan tåle sammenligning med en hvilken som helst beskatning i de omkringliggende land som vi konkurrerer med. Men dette er spørsmål som vi får rikelig med tid til å diskutere framover.

Spørsmål 4

Hans Olav Syversen (KrF) [11:30:19]: Først la meg også gratulere med comebacket som minister.

«Det har lenge vært stor grad av offentlighet rundt ligningen i Norge. I 2007 sørget stortingsflertallet for ytterligere økt tilgang til de såkalte skattelistene. I lys av den teknologiske utvikling er det grunn til å spørre om personvernet i dag ivaretas på en god nok måte, og om dagens praksis kan medføre en økt risiko for misbruk av kriminelle.

Vil statsråden ta initiativ til en bred gjennomgang av gjeldende praksis slik at eventuelle endringer kan tre i kraft før ligningen for 2009 er klar?»

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:31:01]: Først tusen takk til representanten Syversen.

Når det gjelder offentliggjøring av skattelistene, har det en lang tradisjon i Norge. Bakgrunnen for ordningen er at hemmelighold kan gi grunnlag for spekulasjoner om det generelle ligningsarbeidet og om ligningsfastsettelsen for enkeltpersoner eller grupper av skattytere. Videre representerer også offentliggjøringen en form for samfunnskontroll med ligningsmyndigheten. Forskjellen mellom virkelige verdier og verdier som skal benyttes ved ligningen, kan også fremme debatt om skattereglene.

Ligningslovens regler om offentliggjøring av skattelistene ble sist endret i juni 2007. Stortinget besluttet da bl.a. at fullstendige skattelistene kan utleveres til pressen i elek-

tronisk form. Informasjon om inntekts- og skatteforhold er en sentral premiss for samfunnsdebatten, og pressens tilgang til disse opplysningene er viktig for å styrke også den kritiske debatten om skattemessige forhold.

Offentliggjøring av skattelistede bidrar til større åpenhet i samfunnet, men jeg vil løpende følge med på bruken av denne praksisen for å se om det er uheldige konsekvenser av måten skattelistede blir offentliggjort på.

Justisministeren har også varslet at han vil be politiet komme med en vurdering av om det er en sammenheng mellom offentliggjøring av skattelistede og kriminalitet.

Hans Olav Syversen (KrF) [11:32:25]: Takk for svaret.

Jeg kan i stor grad slutte meg til begrunnelsen for hvorfor det er åpenhet rundt skattelistede, til et visst punkt. Jeg skjønner også at Regjeringen er innforstått med at den utviklingen vi har sett i det siste, kan gi grunnlag for en gjennomgang på ulike områder uten at man dermed skal lukke hele spørsmålet om offentliggjøring av skattelistede.

Jeg sitter bl.a. på et klipp fra Adresseavisen, som forteller om at et eldrean er begått med bakgrunn i, ifølge politiet, at de som stod for innbruddet, hadde sjekket skattelistede.

Jeg tar det som et uttrykk for at også Regjeringen ikke har et fasttømt syn på dette fullt og helt, men er villig til å justere praksisen dersom man nå får empiri som gir grunnlag for det.

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:33:28]: Det er riktig, som representanten Syversen her sier, at vi vil følge med. Som jeg også nevnte i svaret mitt, vil jeg se på dette sammen med justisministeren, og se om det er nødvendig å foreslå eller gjøre endringer for å hindre at kriminalitet og andre ting skjer i forbindelse med offentliggjøring av skattetalene.

Jeg kan også love at hvis vi kommer fram til det, vil vi prøve å ordne det slik at eventuelle endringer skal komme i god tid før skattelistede for inntektsåret 2009 blir lagt fram.

Spørsmål 5

Øyvind Halleraker (H) [11:34:22]: La meg også slutte meg til dem som gratulerer statsråden med å være tilbake i posisjon. I tiden han har vært borte, har han også hatt løfterike uttalelser om transportpolitikken, så det ser vi fram til!

Men nå skal vi ut og reise, og jeg har følgende spørsmål:

«Transittpassasjerer som kommer fra utlandet og skal videre innenlands, blir utsatt for unødvendige og tidskrevende kontroller på OSL Gardermoen og andre større flyplasser i Norge. I våre naboland har man funnet fram til smidige løsninger på dette. I Norge har tilsvarende initiativ stoppet helt opp, til tross for positiv vilje hos flyselskap, Avinor og OSL Gardermoen.

Vil statsråden ta initiativ til å få løst denne saken, slik

at de mange hundre tusen reisende dette gjelder kan få en enklere reise?»

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:35:16]: Tusen takk også til representanten Halleraker. Jeg gleder meg til å komme tilbake til mange andre diskusjoner i salen her etter hvert.

Samferdselsdepartementet har bedt Finansdepartementet vurdere om tollreglene kan endres, slik at det kan innføres en såkalt One Stop Security på Gardermoen. Dette er en sikkerhetsordning som innebærer at passasjerer som kommer til Gardermoen med fly fra utlandet og skal videre med innenriksfly, bare skal sikkerhetsjekkes én gang for hele reiseforløpet. Det vil da skje på den flyplassen reisen begynner i utlandet. Innsjekket bagasje vil da bli fraktet direkte fra utenriksflyet til innenriksflyet, og passasjerene beveger seg bare innenfor en såkalt sikret sone. En ordning med One Stop Security kan på den ene siden innebære enklere innsjekkingsprosedyrer og kortere transittid for transittpassasjerer. Så må en se på det opp mot de konsekvenser dette eventuelt gir for tollbehandling av bagasje, om det er mulig å oppnå en tilfredsstillende tollkontroll med en slik ordning. Både bagasjehåndtering og transittpassasjerenes bevegelsesrute på Gardermoen vil her by på utfordringer. I Finansdepartementet går vi nå skikkelig inn i denne saken. Saken er høyt prioritert, men det er for tidlig å si noe konkret om hvordan vurderingen faller ut. Finansdepartementet vil også ha løpende kontakt med Samferdselsdepartementet i forbindelse med denne saken.

Øyvind Halleraker (H) [11:36:49]: Jeg takker for svaret, som jeg oppfatter som delvis positivt og at saken fortsatt er i prosess.

Vi har registrert at OSL Gardermoen og Avinor har presentert løsninger som de mener er akseptable, og at de trenger en myndighetsgodkjenning på det. Dermed ligger det på denne statsrådets bord.

Det er jo slik at den daværende samferdselsministeren allerede i valgkampen var ute og sa at dette er hun innstilt på å gjennomføre og akseptere disse løsningene. Da blir det myndighetsgodkjenningen det står på.

Er det slik at det er andre forhold i Norge enn det vi ser i Sverige, som jo har funnet fram til gode løsninger?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:37:33]: Jeg kan vel si det slik at jeg skal gjøre det jeg kan for å se om det er mulig å finne fram til en god ordning, og da er det jo fornuftig å hente erfaring fra utlandet. Og så får vi si det på denne måten: «Det er von i hangande snøre».

Øyvind Halleraker (H) [11:37:48]: Jeg takker for svaret, og tror dette kan løse seg. Jeg oppfatter at det er positivt fra statsråden.

Presidenten: Vi går videre til spørsmål 6, fra representanten Per Roar Bredvold til nærings- og handelsministeren. Men jeg ser ingen nærings- og handelsminister i salen. Jeg regner med at han er klar over at han ikke lenger er kulturminister! Da får vi gå videre til neste spørsmål. Men

jeg ser heller ingen samferdselsminister her, som tidligere var kommunalminister. Vi er da nødt til å ta en pause inntil en statsråd måtte behage å befinne seg i salen. Presidenten må nok si etter 28 års fartstid her at dette er en ganske uvanlig type pause.

– Vi har nå fått beskjed om at ingen av de tre statsrådene som skal besvare de kommende spørsmål i spørretimen, er i huset. Derfor tar Stortinget pause, og det vil bli ringt når spørretimen gjenopptas.

Møtet avbrutt kl. 11.41.

Stortinget gjenopptok sine forhandlinger kl. 11.45.

President: Per-Kristian Foss

Presidenten: Stortinget fortsetter da behandlingen av spørretimen. Presidenten vil innskjerpe overfor de statsrådene som ikke var til stede, betydningen av å utvise respekt for Stortinget ved å være til stede i spørretimen.

Spørsmål 6

Per Roar Bredvold (FrP) [11:45:35]: Jeg ønsker å stille nærings- og handelsministeren følgende spørsmål:

«Mange byggefirmaer må nå si opp sine ansatte, eventuelt gå til permitteringer. Dette rammer spesielt distriktene hvor arbeidsledigheten er relativt stor fra før, slik som for eksempel i deler av Hedmark.

Hva vil statsråden bidra med for at ordrebøkene igjen blir fylt opp til et mer vanlig nivå?»

Statsråd Trond Giske [11:45:57]: La meg først beklage at jeg ikke var til stede da spørsmålet skulle stilles. Det har ikke skjedd før, og det skal – forhåpentligvis – ikke skje igjen.

Så til spørsmålet. Byggenæringen er blant de første som nå opplever en etterspørselssvikt når det er nedgangskonjunkturer. Ved siden av deler av konkurranseutsatt industri er byggenæringen blant dem som har fått merke konsekvensene av nedgangskonjunkturerne sterkest. Arbeidsledigheten i byggenæringen er nå vesentlig høyere enn i økonomien for øvrig. Bedriftene i næringen forteller om redusert ordreinngang og redusert ordrebeholdning, men også at nedgangen i ordreservene nå flater ut. Næringen forventer et betydelig fall i aktiviteten i løpet av det neste året.

Selv om situasjonen fortsatt er vanskelig, er det noen lyspunkter. Forholdene i penge- og kredittmarkedet er nå vesentlig bedret. Det er også klare tegn til at den økonomiske aktiviteten er på vei oppover igjen etter en svært svak utvikling mot slutten av 2008 og inn i 2009. Det anslås en svak vekst i BNP for Fastlands-Norge i 2010, men ledigheten ventes å øke noe. Regjeringen har derfor funnet det riktig å legge opp til et budsjett for 2010 som er svakt ekspansivt.

Sammen med betydelige etterspørselsimpulser fra pengepolitikken vil den økonomiske politikken med dette

bidra til å dempe virkningene av finansuroen for bl.a. bygg- og anleggsnæringen. Vi har sagt, og vi holder fast ved, at vi er innstilt på å gjennomføre de tiltakene som er nødvendig for å bekjempe negative virkninger av den internasjonale nedgangskonjunkturen. Regjeringen vil gjøre det den kan for å unngå at arbeidsløsheten biter seg fast på et høyt nivå.

Så langt har tilbakeslaget i verdensøkonomien slått klart mindre ut i Norge enn i de fleste andre land. Arbeidsløsheten er fortsatt på et moderat nivå, og nedgangen i produksjonen har vært klart mer begrenset i Norge enn hos våre handelspartnere. En viktig årsak til at finanskrisen ikke har resultert i høyere arbeidsledighet er Regjeringens tiltak mot finansuroen i fjor høst og i vår.

Regjeringen har lagt fram og har fått bred støtte til å gjennomføre omfattende tiltak for å avhjelpe situasjonen for næringslivet. Vi tror at budsjettet som vi har lagt fram for 2010, vil være en videreføring av den linjen.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:48:09]: Jeg takker statsråden for orienteringen om noen få tiltak, men jeg mangler svar på om han har noen konkrete tiltak – om statsråden f.eks. kan love at man vil forenkle lover og regelverket, at man skal se på skatte- og avgiftspolitikken mer generelt, at man skal prioritere raskere saksbehandling i kommuner og fylker, at man kanskje skal se på bruk av midlertidig ansettelse, at man skal se på arealplaner eller andre planer og oppmuntre til bygging, restaurering og riving, eller at man skal se på om staten kan forsere noen tiltak. Det er slike ting jeg ønsker svar på – om statsråden har noen konkrete, raske tiltak?

Det står i Glåmdalen den 21. oktober at Fjeld sier opp 25 ansatte – det er altså ett firma. Et annet sier: «Dødt i byggebransjen». Slike ting skjer både i Hedmark og i resten av landet. Da må vi ha noen raske tiltak, og de kan være enkle. Det er mange som har fått permisjonsvarsler, og det er en del som har blitt oppsagt. Dette skaper en stor uro ute i distriktene.

Statsråd Trond Giske [11:49:13]: Det er mangel på etterspørsel etter de tjenestene og produktene som byggenæringen leverer, som er hovedårsaken til krisen, ikke regler for midlertidig ansettelse eller skatteregler. Det staten dermed kan gjøre, er å bidra til at etterspørselen holdes såpass høy at arbeidsløsheten, antall permitteringer og oppsigelser blir minst mulig.

Da statsbudsjettet for 2009 ble lagt fram i fjor høst, ble det av høyresiden kritisert for å være for ekspansivt. Det viste seg at det var altfor lite ekspansivt da finanskrisen slo inn for fullt, og vi fikk krisepakken i januar, som bidrog med veldig store stimulanser av økonomi. En av de sektorene som ble mest stimulert, var nettopp bygg- og anleggssektoren, både gjennom økte bevilgninger til vedlikehold og rehabilitering av statlige bygg, som sykehus, universitet, høyskolebygg, kulturbygg osv., ved en kraftig styrking av kommunenes rammer for å utføre den typen raskt vedlikehold, og ved å stimulere økonomien totalt sett, som også gjør at privatpersoner fortsetter med å etterspørre den typen tjenester.

Det lave rentenivået har i tillegg ført til ... (presidenten avbryter).

Per Roar Bredvold (FrP) [11:50:35]: Jeg takker statsråden for svaret.

Det er riktig at den krisepakken som kom, hjalp mye. Den hjalp noe innenfor byggebransjen, men det ble mye til vei, og det var selvfølgelig også ettertraktet. Innenfor byggebransjen var det ikke så mye, men noe var det.

Jeg ser at statsråden er i dialog med skipsnæringen. Det er en annen næring som har problemer nå, og jeg håper selvfølgelig at vi får til en løsning der. Men det konkrete spørsmålet mitt gjelder altså byggebransjen, og det er mange, mange firmaer, både store og små, som nå sliter med ordreserverer. De er få, det er lite ordrer generelt, og det er lite å gjøre. Dessuten går man mot en vinter, og da er det vanligvis mindre å gjøre enn i sommerhalvåret. Så det er virkelig krise i denne næringen. Jeg håper virkelig at statsråden vil ta tak i dette. Det kan løses med noen enkel grep, som jeg bl.a. ramset opp i mitt forrige innlegg.

Statsråd Trond Giske [11:51:31]: Ingen jobb er viktigere for denne regjeringen enn å sørge for at vi når målet om arbeid til alle. Det å ha aktivitet i bygg- og anleggssektoren er en viktig faktor for det. Derfor har vi veldig sterke statlige stimulanser. Kritikken fra opposisjonen, også etter at budsjettet for 2010 ble lagt fram, har jo ikke gått på at staten bruker for lite penger. Bekymringene har gått på om vi bruker for mye penger, bl.a. fordi en høy statlig pengebruk også kan føre til en høyere kronekurs, et høyere rentenivå, og dermed til en vanskeligere situasjon for andre deler av industrien. Det å finne den balansen er en veldig vanskelig kunst. Men vi tror vi har funnet den balansen i det budsjettet som er lagt fram for 2010. Også for 2010 ligger det store penger til samferdselsinvesteringer, til kommuneøkonomien, som bruker penger på skole- og eldreomsorgssektoren, til opprustning av bygninger osv. Jeg tror at dette også kommer til å føre til at bygg- og anleggssektoren får oppdrag, utfører fornuftig arbeid, og at vi sørger for sysselsettingen i Norge.

Spørsmål 7

Borghild Tenden (V) [11:52:47]: Jeg vil starte med å gratulere statsråden med nye arbeidsoppgaver.

Så til spørsmålet:

«Regjeringen har fått hard kritikk av Riksrevisjonen for arbeidet med å rydde opp i innstillinger og forsinkelser i togtrafikken – dette til tross for at Riksrevisjonen ved en rekke anledninger har tatt dette opp. Tidligere samferdselsminister Liv Signe Navarsete var lite lydhør for kritikk, og la skylden for togkaoset på tidligere regjeringer.

Tar statsråden Riksrevisjonens kritikk på alvor, og hvilke tiltak vil statsråden iverksette for å rydde opp i togkaoset på Østlandet?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:53:28]: Lat øg meg – før eg svarar på spørsmålet – beklaga at hel-

ler ikkje eg var her i tide. Eg skjønar at vår nye finansminister svarar så klart på dei spørsmåla han får, at det er overflødig med oppfølgingsspørsmål.

Så til svaret:

Eg kan forsikra representanten Tenden om at eg er sær oppteken av å gjera jernbanetransporten meir påliteleg. Å auka kvaliteten på produkta som vert leverte til brukarane av person- og godstog i Noreg, har vore og vil vera ei hovudoppgåve for jernbanesektoren. Skal vi få fleire reisande til å ta toget i staden for bilen og få meir gods frå veg til bane, må ein kunna stola på at toget går og kjem når det skal. Ikkje minst gjeld dette i det tett trafikkerte Oslo-området, der avvik i togtrafikken lett forplantar seg til store delar av jernbanenettet. Det er rett at det har vore for dårleg punktlegheit og regularitet i togtrafikken i dei siste åra, noko Riksrevisjonen òg peikar på. Det er sjølv sagt at eg som ansvarleg statsråd tek denne kritikken på alvor.

Feil på jernbanenettet har vore hovudårsaka til problema. Det forklarar kvifor Regjeringa fann det nødvendig å starta opp Oslo-prosjektet med ekstra vedlikehaldsløyvingar til fornying av jernbanenettet rundt Oslo. I 2008 og 2009 er det til saman løyvd om lag 320 mill. kr til dette prosjektet. Arbeid knytt til dette prosjektet held fram, og i Nasjonal transportplan for 2010–2019 er det planlagt å bruka om lag 2,1 milliardar kr til eit omfattande fornyingsarbeid på innerstrekninga Lysaker–Etterstad, medrekna Oslo S og Oslotunnelen, og på innerstrekningane Oslo S–Lillestrøm, Oslo S–Ski og Lysaker–Asker. Til vidareføring av dette arbeidet har Regjeringa føreslått å løyva 470 mill. kr i 2010.

I samband med tiltakspakka som Regjeringa la fram i byrjinga av året, vart det dessutan løyvd til saman 818 mill. kr til ekstraordinære vedlikehaldstiltak på andre jernbanestrekningar. Ikkje minst omfattar dette tiltak for å få slutt på saktekøyningar på Bergensbanen og Dovrebanen.

I statsbudsjettet for 2010 har Regjeringa føreslått å auka løyvingane til drift og vedlikehald med til saman 586 mill. kr. Dette utgjer ein auke på om lag 15,5 pst. samanlikna med tilsvarande budsjett for 2009 og er i samsvar med Regjeringa sitt planforslag for 2010–2019.

Presidenten: Presidenten antar at det her vil bli behov for oppfølgingsspørsmål.

Borghild Tenden (V) [11:56:15]: Jeg takker statsråden for svaret. Dette er også et grep som Venstre har støttet fullt ut og vært pådriver for.

Så tilbake til problemstillingen, og det gjelder det som Riksrevisjonen påpeker, og som ikke er noe nytt for oss som har fulgt jernbanepolitikken over tid. Det gjelder mangelen på samordning og målretting av tiltak for å redusere driftsproblemene mellom Jernbaneverket og NSB AS, og at forsinkelsene har hatt uklare ansvarsforhold.

Så mitt spørsmål er: Hvilke konkrete nye grep vil denne statsråden ta for å ta Riksrevisjonens rapport på alvor?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:57:00]: Lat meg minna om at det er eit omfattande og tidkrevjande arbeid å få til forbetringar og vedlikehald som er sett i gang. Det er òg ein viktig del av dette. Jernbaneverket kan dokumentera at satsinga på auka vedlikehald alt har gjeve effekt. For eksempel er talet på signalfeil for landet under eitt så langt i 2009 redusert med 20 pst. samanlikna med tilsvarande periode i fjor. Gjennom målretta innsats er målsetjinga at talet på timar forseinkingar skal halverast dei komande fire åra.

Så har det òg dei siste månadene vore problem med for lite materiell, fordi NSB har sett i gang eit vedlikehaldsprogram for dei eldste togsetta. Det skal etter kvart gje eit kvalitativt betre togmateriell, til glede for dei reisande. Men i ein periode no vil det nok vera slik at NSB har mindre materiell til disposisjon enn normalt.

Borghild Tenden (V) [11:58:05]: Jeg takker igjen statsråden for svaret, og jeg registrerer med skuffelse at det ikke blir tatt noen nye, konkrete grep som går på problemet med samordning mellom Jernbaneverket og NSB. Men jeg prøver meg videre. Fra flere hold, også fra representanter fra Regjeringen, har man pekt på behovet for fornyelse og økt kapasitet på sporet for å løse mange av de utfordringene som også statsråden var inne på. I Regjeringens forslag til Nasjonal transportplan ligger Regjeringen etter fra dag én når det gjelder satsing på f.eks. dobbeltsporet Oslo–Ski. Dette er en problemstrekning som også påpekes av Riksrevisjonen.

Forstår statsråden at vi er skuffet over at Regjeringen har brutt løftet sitt ved ikke å følge opp Nasjonal transportplan fra dag én? Og hva vil dette bety for problemstillingen med det nye dobbeltsporet Oslo–Ski? Vil det bety forsinkelse?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:59:08]: Lat meg fyrst seia at ein skuffelse som dette synest eg faktisk det er vanskeleg å ta inn over seg med den satsinga som trass alt ligg der no – både i budsjettet på jernbane for 2010 og med den varsla Nasjonal transportplan som eg har som ambisjon å følgja opp til punkt og prikke.

Så er det slik at vedlikehald allereie gjev forbetringar. Og her er det ei utbetring når det gjeld signalfeil. Og det er jo stadig eit samspel mellom Jernbaneverket og NSB for å få til så gode og framtidsretta løysingar som mogleg. Men det er jo ikkje til å koma forbi at her er det mange års forsømmingar. Eg skjønar at det er eit sårt punkt for Borghild Tenden, men slik er det. Det betyr òg at vi no set fullt trykk på det vi har lova vidare, og vi er veldig obs på behovet for at dobbeltsporet Oslo–Ski vert realisert i samsvar med dei planane som er ute.

Spørsmål 8

Arne Sortevik (FrP) [12:00:26]: «Inngang til november måned minner oss om at det går mot vinter. Vinterlige forhold har alt satt preg på veitrafikken. God varsling om vær-, føre- og kjøreforhold, god beredskap og akt-

som vinterdrift av veiene, god informasjon til brukerne og god kontroll med kjøretøy på vinterføre er blant forholdene som kan bidra til sikre kjøreforhold på norske veier i vinteren 2009/2010.

Hvilke nye eller forsterkede tiltak vil Samferdselsdepartementet sørge for blir gjennomført for å forbedre sikkerheten på veiene kommende vinter?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:01:09]: Eg er oppteken av tryggare vegar. Eit godt vintervedlikehald er ein føresetnad for nettopp det. Statens vegvesen arbeider difor kontinuerleg med å forbetra vinterdrifta. I tillegg blir det sett inn tiltak retta mot trafikantane.

For å sikra kvaliteten på arbeidet vil Statens vegvesen som oppdragsgjevar styrkja oppfølginga av og kontrollen med kontraktørane som utfører vinterdrift og vedlikehaldsarbeid på vegane, bl.a. gjennom stikkprøvekontrollar.

Eg er einig i at god informasjon til trafikantane er med på å leggja til rette for trygg og effektiv trafikkavvikling. For å betra informasjonen til trafikantane er det bl.a. sett opp informasjonstavler ved Hønefoss og Gol, der det skal informerast om status på fjellovergangane mellom Austlandet og Vestlandet, slik at trafikantane til kvar tid kan velja den mest tenlege fjellovergangen. For dei viktigaste fjellovergangane mellom aust og vest skal det i løpet av vinteren også prøvast ut eit opplegg der det blir gjort tilgjengeleg prognosar for forventa vær og føretilhøve seks og tolv timar fram i tid. Vidare har Statens vegvesen plassert ut om lag 110 kamera på ulike vegstrekningar fordelt over heile landet. Vegvesenet sine nettsider vil til kvar tid visa levande bilete frå desse. Tenesta har synt seg som populær, og ifølgje Vegdirektoratet aukar talet på oppslag når vær og føretilhøva er vanskelege.

På bakgrunn av tidlegare gjevne signal frå Samferdselsdepartementet tek Statens vegvesen sikte på ytterlegare målretting av utekontrollen med tunge kjøretøy f.eks. ved at kontroll av dekk- og kjettingutrusting skal prioriterast ved snøfall og forventa snøfall. I forlenginga av det har ein internt i Vegvesenet styrkt samarbeidet mellom dei som utfører rolla som oppdragsgjevar for drifts- og vedlikehaldsarbeidet og utekontrollen. Gjennom eit tettare samarbeid mellom desse fagmiljøa medverkar ein til å sikra at relevante tiltak vert sette inn så tidleg og målretta som mogleg.

Arne Sortevik (FrP) [12:03:15]: Takk for svaret. I høring i transportkomiteen nå sist mandag sa man fra Landsforeningen for trafikkskadde at vedlikehold av veiene inkluderer også god brøyting og issmelting, og at dersom man får tiltro til at vintervedlikeholdet bedres, vil flere kunne kjøre piggfritt.

Landsforeningen for trafikkskadde peker også på at man frykter at overføringen for ansvaret for vedlikeholdet av riksveiene vil føre til dårligere vedlikehold og ansvarsapulverisering.

Vil Samferdselsdepartementet denne vinteren ha spesiell oppmerksomhet rettet mot vintervedlikehold og vinterdrift på bakgrunn av at ansvaret for øvrige riksveier overføres til fylkeskommunene?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:03:59]: Eg meiner det er grunn til å tru at det blir auka merksemd omkring vintervedlikehald komande vinter, nettopp fordi fylkeskommunane som er så nære desse vegane, sjølve kjem til å følgja med. Dette er noko som eg kontinuerleg er oppteken av. Ikkje minst konsekvensane av overføring av ansvar til fylkeskommunane, som eg trur blir positive, er det viktig å følgja med på.

Lat meg òg seie at i førre vintersesong vart det vedteke å setja i verk fleire skjerpingar i krava til dekk- og kjettingutrusting. Samferdselsdepartementet har òg bedt Vegdirektoratet gjere seg best mogleg nytte av eksisterande heimlar i vegtrafikklova for å leggja ned mellombelse restriksjonar overfor enkeltkjøretøy eller kjøregrupper.

Arne Sortevik (FrP) [12:05:09]: Igjen takk for svaret.

I sitt første svar pekte statsråden spesielt på informasjonstiltak rettet mot brukerne av høvfjellsovergangene. Det er positivt. Det som er viktigst, er selvfølgelig at overgangene er åpne, at det går an å komme frem og at man ikke får stengte forbindelser. Spørsmålet er hva man vil gjøre for å sikre at veiene er åpne, altså mindre stenging, selv under vanskelige føreforhold vinterstid. I den forbindelse vil jeg også spørre om når man vil evaluere Vegvesenets strategi med «barvei», dvs. tidlig salting og vinterdrift rettet mot mest mulig bar vei, hvilke evalueringer man har gjort eller vil gjøre, og når man kommer med resultatene av evalueringen.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:06:01]: Lat meg ta det siste fyrst. Eg har behov for å sjekka noko nøyare opp kva som er dei vidare planane, så det må eg få lov til å senda eit svar på til representanten Sortevik.

Når det gjeld opne fjellovergangar, er det heilt openbert at det betyr mykje for mange enkeltpersonar i dette landet, og ikkje minst for næringslivet. Vi skal ha kontinuerleg fokus på at overgangane skal vera opne, så mange overgangar som mogleg og sjølvstakt i så lang tid som mogleg, innanfor det materiellet som ein har til disposisjon, og innanfor den tryggleiken som til kvar tid må varetakast.

Spørsmål 9

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:07:18]: «God mobildekning er svært viktig for både næringsliv og enkeltpersoner. 95 pst. av husstandene i Agder har mobildekning, men målt på mikronivå viser det seg at dekningen flere steder er langt lavere. I Iveland har under halvparten av husstandene dekning. Under høstens valgkamp lovet daværende kommunal- og regionalminister Kleppa å ta tak i denne saken. Mange er derfor svært skuffet over at det ikke er satt av midler til dette i statsbudsjettet for 2010.

Hvordan vil statsråden bidra til full mobildekning i Agder?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:07:53]: Rejeringa sitt mål er at folk skal kunna velja kvar dei vil bu.

Eg er oppteken av å sikra mobildekning som medverkar til ein slik valfridom, i tillegg – sjølvstakt – til mange andre faktorar.

Noreg er i dag faktisk eit av landa i verda med best mobildekning. Heile 99,9 pst. av husstandane og meir enn 87 pst. av landområda er dekt av eitt eller fleire mobilnett. Det inneber at om lag 10 000–15 000 personar ikkje har mobildekning der dei bur. Vi veit at langt fleire enn dette vil oppleve at dei ikkje har dekning på grunn av kvaliteten på mobiltelefonen, bygningstekniske hindringar eller demping av signala. Målingane frå Agder tyder på akkurat det.

Med så god mobildekning som vi har i Noreg, forventar folk med rette at mobiltelefonen skal fungera til kvar tid. Folk legg opp dei daglege gjeremåla sine ut frå det. Det gjer det jo ekstra vanskeleg for dei få som bur, driv næring eller ferdast mykje i område med dårleg dekning. Dei områda som framleis manglar tilfredsstillande mobildekning, har gjennomgåande for liten aktivitet til at det er lønnsamt for tilbydarane å byggja ut dekning.

Eg er imponert over det samarbeidet som dei har fått til i Agder.

Lat meg gjera merksam på at det faktisk finst midlar til vidare utbygging òg i statsbudsjettet for 2010. For det fyrste er dei frie inntektene til kommunar og fylkeskommunar styrkte, og for det andre er dei midlane til fylkeskommunane som skal gå til distriktutvikling, auka. Dessutan er det særskilde midlar til infrastruktur på kommunal- og regionalministeren sitt budsjett. Omfanget av dei såkalla restmidlane er på om lag 100 mill. kr. Desse blir førte over til fylkeskommunar som har kommunar i det distriktspolitiske verkemiddelområdet. Agder-fylka kan på den måten etter avtale med Kommunal- og regionaldepartementet nytta desse midlane til betre mobildekning.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:10:32]: Takk for eit godt svar.

Eg er glad for at statsråden er imponert over samarbeidet i Agder. Eg trur kanskje det er ein modell som ein kunne ha sett på fleire plassar der ein har eit godt samarbeid mellom kommunar og fylkeskommunar.

Som statsråden kanskje er klar over, er forprosjektet klart. Ein har gått igjennom og sett på dekninga i kommunane, og no manglar ein eigenleg berre pengane. Eg legg merke til at statsråden peiker på at det er andre postar som kommunane og fylkeskommunen kan bruke. Men etter forprosjektet manglar det ca. 60 mill. kr. Kommunane og fylkeskommunen ser kanskje for seg ei tredeling, eit spleiselag, der kommunane bidreg med 20 mill. kr, fylkeskommunen med 20 mill. kr, og ein hadde då venta eller håpt at statsråden kunne spytte i dei siste 20 millionane – i alle fall ut frå tidlegare signal.

Så mitt spørsmål er eigenleg berre: Kan statsråden sjå på moglegheita for konkret å kome med fleire statlege midlar til prosjektet?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:11:29]: Eg kan bekrefte at eg har vore i møte med dei ulike aktørane som står for dette samarbeidet i Agder-fylka. Eg har der-

med god grunn til å seia meg imponert når det gjeld kva dei allereie har fått til med breiband. Dei har gjort eit godt arbeid både når det gjeld innkjøp og forhandlingar med tilbydarar. Dei har òg fått sentrale midlar frå den Høykom-ordninga som var på eit tidlegare tidspunkt, og frå Kommunal- og regionaldepartementet.

Så er det nok slik at det er mange gode prosjekt som kunne ha fått statleg støtte om omfanget av midlar i statsbudsjettet var endå større, men her er altså nokre lyspunkt.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:12:36]: Iveland kommune er jo ein kommune som me begge to kjenner godt. Under 50 pst. mobildekning er uakseptabelt. Så langt eg har sett, har statsrådens ambisjon vore at det skal vere full mobildekning, og statsråden har òg uttalt at ein ønskjer å bruke opp mot 1 milliard kr for å få det til. Derfor har eg eit håp om at statsråden kan vere litt meir konkret, for det kan ordnast relativt billig å sikre at heile Agder får full mobildekning.

Spørsmålet blir: Er det mogleg å sjå på ei ordning der ein kan gå inn med f.eks. 20 mill. kr i statlege midlar for å få til eit spleiselag slik at Agder får full mobildekning? Og i så fall: Er det mogleg å gjere det på kort tid?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:13:24]: Lat meg fyrst seia: Når det gjeld mobildekning, har det jo skjedd veldig mykje dei siste fire åra òg frå samferdselsmyndigheitene si side – det gjeld både departementet og Post- og teletilsynet. Det er no dekning til ei rekkje vegstrekningar og tunnelar, og nettet har vorte kraftig oppgradert for å levera langt høgare datakapasitet og fleire tenester enn tidlegare.

Så kunne nok presidenten bortimot ha korrigert meg på at eg beveger meg langt over i kommunal- og regionalministeren sitt ansvarsområde. Eg kjenner det godt, og eg veit at det er meir midlar til fylkeskommunane enn det var i inneverande år. Det er òg desse restmidlane som er til disposisjon, så eg kjem til å ta kontakt sjølv med kommunal- og regionalministeren og be henne følgja opp overfor desse kommunane, utan at eg i dag lover konkrete beløp.

Presidenten: Presidenten er helt sikker på at kontakten er god mellom de to omtalte statsråder.

Spørsmål 10

Knut Arild Hareide (KrF) [12:14:51]: Eg har den glede å stille følgjande spørsmål til samferdselsministeren:

«Som fylkesmann har Sigbjørn Johnsen krevet langt kraftigere satsing på vei og jernbane, omorganisering av samferdselsetatene og innføring av nye finansieringsformer som OPS og prosjektfinsiering. I en kronikk i fjor skrev han bl.a. at «Norge er havnet på etterskudd i løsningen av nasjonens behov for infrastruktur både når det gjelder jernbane og vei».

Er statsråden enig med finansministeren i at nye organisatoriske og finansielle grep er nødvendig for å få til et kraftig løft både for vei og jernbane?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:15:36]: Lat meg nytta høvet til å takka den nye leiaren i komiteen for opptakten til det eg håpar kan bli ein konstruktiv debatt i Stortinget om ambisjonar og verkemiddel i samferdselspolitikken.

Politisk vilje er heilt nødvendig for å få til eit kraftig lyft for samferdsel. Det har Regjeringa i høgaste grad vist gjennom forslaget til Nasjonal transportplan 2010–2019. Denne transportplanen inneber eit lyft på 100 milliardar kr, eller 45 pst., samanlikna med førre transportplan. Det er i snitt 10 milliardar kr meir i året til veg, bane og kyst. Om ein samanliknar – det er jo interessant – med det opphavlege forslaget til rammer i førre plan, frå den førre regjeringa, er forskjellen ytterlegare 2 milliardar kr i året, i og med at stortingsfleirtalet den gongen auka rammene ved behandlinga av planen.

Eit like viktig grep for å lyfta veg og bane er å visa evne. Det meiner eg òg Regjeringa så langt har vist, frå dag éin. Den førre nasjonale transportplanen, for perioden 2006–2009, overoppfylte vi med 5,5 milliardar kr for veg og bane. Det betyr altså at om ein samanliknar med budsjettforslaget i 2006, har regjeringa Stoltenberg II, medrekna 2010-budsjettet, i snitt løyvd 4,9 milliardar kr meir i året til veg og bane. Så er det i forslaget til budsjett for 2010 som varsla lagt opp til ei gradvis opptrapping til nivået i Nasjonal transportplan. Samanlikna med saldert budsjett 2009 er auken på heile 3,4 milliardar kr. Med denne opptrappingstakten er Regjeringa så langt godt i rute med å realisera løftet i Nasjonal transportplan, konkretisert i rammenivået for perioden 2010–2013.

Hareide bruker uttrykket «kraftig løft». Eg meiner Nasjonal transportplan er eit «kraftig løft». Som planen viser, er Regjeringa særst oppteken av å auka samferdselsinvesteringane og sikra at dei blir nytta mest mogleg effektivt. Auka vedlikehald er òg viktig.

For å nå dei transportpolitiske måla som er vedtekne i denne salen, meiner eg vi skal vera lydhøyre for forslag både innanfor og utanfor det budsjett- og finansierings-systemet vi har i dag. Regjeringa har i Nasjonal transportplan lagt vekt på å lyfta samferdselssatsinga med dei verkemidla vi har innanfor dagens budsjettssystem. Det skal ikkje hindra at vi skal vera opne for og vurdere tiltak som gjer at vi får ei endå meir effektiv og raskare utbygging av infrastrukturen.

Knut Arild Hareide (KrF) [12:18:55]: Eg har lyst til å takke for svaret. Eg opplever det som ein invitasjon til eit godt samarbeid her i Stortinget, nettopp når det gjeld det som går på struktur og organisatoriske grep.

Eg har òg lyst til å seie at eg opplever at Nasjonal transportplan er eit lyft og er tydeleg på det, men eg opplever òg at det tidlegare fylkesmann Sigbjørn Johnsen skriv i sin kronikk knytt til dette, er det vel verdt å lytte til – som tidlegare finansminister kjenner han jo nettopp denne problemstillinga. Noko av det eg trur kan vere viktig, er at me

ser at denne typen prosjekt reduserer både tidsaspektet og kostnadsaspektet.

Lat meg berre bruke eit eksempel her. Me ser at strekninga Lysaker–Asker ville ha kosta 1,5 milliardar kr mindre om me hadde bygd ho ut på fem år i staden for på ti år, som det no blir. Ser statsråden òg at me kan få meir igjen for pengane ved denne typen organisering?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:20:12]: Svaret er ja, det kan tenkjast, det er det eksempel på. Når det gjeld å sikra igangsette prosjekt ei god framdrift, har jo Regjeringa følgt opp. Både dobbeltsporet Sandnes–Stavanger og Lysaker–Sandvika vart starta opp under den førre regjeringa, med veldig små løyvingar.

Så er det òg slik at det er viktige investeringsprosjekt når det gjeld både veg og bane som i dag er skilde ut som eigne postar i budsjettet for å følgja ekstra nøye med på dei. Statens vegvesen tek òg meir i bruk det vi kallar alternative kontraktsstrategiar. Her er det prøvt bompengar, her er òg prøvt ut OPS-løysingar. Eg må nok understreka at ... (presidenten klubbar).

Knut Arild Hareide (KrF) [12:21:18]: Me har no hatt høyringar i komiteen, og me opplever eksempelvis at organisasjonar som LO no stiller seg meir positive til å prøve ut denne typen finansieringsformer. Eg synest det viser at det er ei breidd i samfunnet vårt som ser moglegheitene for denne sektoren, og som tenkjer nytt og tek organisatoriske grep.

Eg vil òg peike på dei moglegheitene me har når det gjeld både Jernbaneverket og Statens vegvesen som statsføretak. I dag er dei organiserte som etatar direkte under Samferdselsdepartementet. Eg har lyst til å utfordre statsråden: Med dei erfaringane me har med bl.a. Avinor, vil ho då sjå på moglegheitene for å bruke erfaringane frå denne typen etatar til å tenkje på nye grep?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:22:24]: Eg opplever at det allereie er gjort på dette feltet. Det at ein no har skilt ut viktige investeringsprosjekt på eigne postar, det at ein legg vekt på å prøva ut alternative kontraktsstrategiar – dvs. dela opp kontraktane og dermed faktisk òg ha erfaring for at det i nokre tilfelle kan gje meir veg for pengane – og det at ein her har brukt bompengar og prøvd ut OPS-løysingar betyr ein vilje frå Regjeringa si side til å prøva alternative finansieringar.

Organisering i statsføretak kan gje ein viss fridom – det kan godt vera. Vi skal vera opne for å drøfta det nærmarer dersom vi møter gode argument. Men lat meg få seia til slutt: Det som til sjuande og sist betyr noko, er dei prioriteringane som blir gjorde i budsjettet.

Spørsmål 11

Per Arne Olsen (FrP) [12:23:44]: «Tidligere helseminister Bjarne Håkon Hanssen har ved flere anledninger den senere tid tatt til ordet for økt bruk av private tilbydere i helsevesenet. Dette for å redusere helsekøene i spesia-

listhelsetjenesten, rusomsorgen og på rehabiliteringsfeltet. Dette er dessverre ikke å finne, hverken i Soria Moria II eller i forslag til statsbudsjett fra Regjeringen.

Er statsråden av den oppfatning at det er behov for å bruke private tilbydere i større grad fremover, og kan vi forvente at dette blir Regjeringens politikk?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:24:30]: Regjeringen følger opp den nye regjeringsplattformen om å styrke sykehusenes økonomi, slik at flere pasienter får behandling og ventetidene holdes lave.

Denne regjeringen har styrket budsjettet til sykehuse- ne betydelig. Siden vi tiltrådte i 2005, har vi bevilget mer midler til pasientbehandling. Med neste års forslag til økning på 1,45 milliarder kr er bevilgningen til pasientbehandling reelt sett økt med 8,3 milliarder kr fra 2005 til og med 2010.

Budsjettforslaget legger til rette for en vekst i all pasientbehandling på om lag 1,3 pst. fra 2009 til 2010. Økningen gjelder altså for alle pasientgrupper som søker hjelp i spesialisthelsetjenesten – innen somatikk, psykisk helsevern, rusomsorg og rehabilitering.

Gjennomsnittlig ventetid for behandling i spesialisthelsetjenesten var 73 dager i 2. tertial 2009. De siste årene har både ventetider og antall pasienter som venter på behandling, økt noe – dette til tross for at det samtidig har vært en sterk økning i pasientbehandling i sykehusene. Aldri før har så mange fått behandling ved norske sykehus. Om lag 100 000 flere ble behandlet i 2008 enn i 2005. Men vi er ikke fornøyd med at mange pasienter må vente lenge. Det tar vi fatt i.

Regjeringen mener at det offentlige skal utgjøre grunnpilaren i helsetjenesten. Private aktører er et viktig supplement for å yte helsetjenester av høy kvalitet til hele befolkningen og med kortest mulig ventetid. Som representanten Olsen er kjent med, legger den nye regjeringsplattformen vekt på at de regionale helseforetakene skal sette inn tiltak for å redusere ventetidene til diagnostisering og behandling. Det følger vi opp i budsjettframlegget for 2010. Å bruke private aktører kan gjerne være blant de aktuelle tiltakene dersom det bidrar til å få ned ventetiden.

Regjeringen vil komme tilbake til dette i oppdragsdokumentene til de regionale helseforetakene for 2010.

Det er stilt spørsmål ved om ventelistemålene som benyttes i dag, er hensiktsmessige for å styre og planlegge spesialisthelsetjenesten. Som det fremgår av Prop. 1 S ønsker departementet å gjennomgå dagens ventelistemål og vurdere om det er behov for å endre dem.

Per Arne Olsen (FrP) [12:27:11]: Jeg takker statsråden for svaret. Jeg føler nok likevel behov for en oppfølging, for jeg synes ikke at en økning på 1,3 pst. på sykehussektoren når vi har 250 000 i kø, er spesielt ekspansiv politikk.

Stortingets helsekomité har tidligere enstemmig vedtatt at det neste store satsingsområdet er rehabilitering. Når Stortinget enstemmig har ment det – og når vi ser det statsbudsjettforslaget som er lagt fram, og den store ledige kapasiteten vi har i privat og ideell sektor – har jeg lyst

til å spørre statsråden på nytt: Føler man ikke at man kan bruke den ledige kapasiteten som finnes, enda bedre, også samfunnsøkonomisk?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:28:05]: Som jeg sa, legger vi stor vekt på at ventetidene skal ned. Når det gjelder den køen som det ble vist til, er det jo mange som venter på poliklinisk behandling og like fullt står i en kø. Det er viktig å gå inn i denne problematikken og se på hvilke virkemidler det er som skal til for at vi skal få ned ventetiden og få gitt pasientene bedre behandling. Som jeg sier, er det slik at helseforetakene benytter og kan benytte private aktører dersom dette får ventetidene ned.

Når det gjelder rehabilitering, vil jeg også vise til at vi bruker mye mer penger på dette. Det er et viktig område som vi også har stort fokus på.

Per Arne Olsen (FrP) [12:28:55]: Jeg har lyst til å følge opp det samme en gang til.

Vi vet at det er stor ledig kapasitet i privat og ideell sektor – akkurat som det selvfølgelig også er noe ledig kapasitet i det offentlige – og rent samfunnsøkonomisk ville det jo være fornuftig å bringe mennesker ut av ventelisteøkene og tilbake i arbeid. På den måten sparer vi penger på sosialbudsjettet og andre ting. Når vi vet at vi har denne ledige kapasiteten, bør ikke statsråden være mer offensiv i det brevet som skal gå til helseregionene og si at man ønsker at man skal benytte denne kapasiteten som er i ideell sektor, for det vil samfunnet ha godt av?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:29:41]: Som jeg sa, vi er opptatt av å få ned ventelistene og ventetiden for pasientene. Det å bruke private aktører, er da ett av virkemidlene. Samtidig er vi også opptatt av at vi fullt ut skal benytte det offentlige tilbudet der hvor vi har det. Men vi ser at det private er et godt supplement mange steder.

Så er det også slik at det er helseforetakene som har den direkte dialogen og avtaler med private aktører på dette området, og det er også de som vurderer kvaliteten og ser på hvilke tilbydere de faktisk vil benytte seg av. Vi skal ha full trykk på dette, gå inn i det og se på problematikken med ventelister – det kan jeg i hvert fall love representanten Olsen. Og så skal vi følge dette opp også overfor helseforetakene.

Spørsmål 12

Jon Jæger Gåsvatn (FrP) [12:30:47]: Spørsmålet mitt til helseministeren lyder:

«Investeringstilskuddet til nye sykehjemsplasser har over flere år vært på samme nivå. Dette innebærer at den kommunale medfinansieringen er økende. Spesielt for kommuner som er i en vanskelig økonomisk situasjon, vil dette innebære at enkelte ikke har ressurser til å bygge nye sykehjemsplasser, all den tid investeringstilskuddet ikke økes.

Vil statsråden vurdere å øke tilskuddet til bygging av

nye sykehjemsplasser, slik at alle kommuner med behov får en reell mulighet til å benytte seg av tilskuddsordningen?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:31:21]: Staten gir tilskudd tilsvarende 25 pst. av investeringskostnadene til heldøgns omsorgsplasser. Det skjer gjennom investeringsordningen for sykehjem og omsorgsboliger.

Vurderingene knyttet til tilskuddsandelen er basert på beregninger og gjennomsnitt av investeringskostnader til heldøgns omsorgsplasser – bl.a. erfaringer fra Handlingsplan for eldreomsorgen. Både beregningsgrunnlaget og tilskuddsandelen prisjusteres i takt med det generelle kostnadsnivået i samfunnet. Det betyr at det blir gitt flere tilskuddskroner i 2009 enn i 2008.

Husbankens investeringstilskudd til heldøgns omsorgsplasser har som mål å gi tilsagn om tilskudd til 12 000 plasser i perioden 2008–2015. Hittil er det gitt tilsagn om 3 500 enheter. Inkluderer vi neste års tilsagnsramme, er vi oppe i 6 000 enheter i 2010.

Regjeringen følger nøye med på søknadene som kommer inn til tilskuddsordningen. Rammen som er gitt for ordningen, og innfasingen av denne vil vurderes fortløpende.

Jon Jæger Gåsvatn (FrP) [12:32:39]: Jeg takker for svaret.

Staten anbefaler at vi har en dekning på 25 pst. til antall eldre over 80 år, og da mangler vi 17 000 sykehjemsplasser. Kommunene nedlegger sykehjemsplasser og avhjember dem over hele landet, og det bygges omsorgsboliger framfor sykehjemsplasser. Disse har gjerne en lavere bemanning enn sykehjem, og selv om de har livsløpsstandard, flyttes gjerne pasientene fra omsorgsboliger til sykehjem når de blir sterkt pleietrengende.

Senter for omsorgsforskning – Sør uttrykker sterk bekymring for at utbygging av sykehjem skal gå ned, og at kommunene vil velge den billigste løsningen. De sier videre at vi vil stå overfor en reell krise om 10 år hvis vi somler nå.

Statsråden har uttalt til Kommunal Rapport at hun ikke deler den bekymringen. Hva er det da statsråden vet som ikke helseforskerne vet?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:33:24]: Det er vanskelig å kommentere et sitat fra Kommunal Rapport som jeg ikke vet sammenhengen i. Jeg har bare lyst til å si at det er et prioritert, viktig område å følge opp Handlingsplan for eldreomsorgen, som det har vært mye oppmerksomhet om, og som det er bred enighet om. Vi skal følge opp de 12 000 sykehjemsplassene som vi har sagt vi skal bygge frem til 2015. I tillegg er det viktig å øke bemanningen i kommunene. Som jeg sa, vil vi følge denne situasjonen nøye fremover i årene som kommer – både når det gjelder behovet, og når det gjelder rammene og kommunenes innsats her.

Jon Jæger Gåsvatn (FrP) [12:34:18]: Jeg takker for svaret igjen.

Når det gjelder investeringstilskuddet, betyr jo det at kommunene må yte vesentlig mye mer nå enn de gjorde for noen få år siden. Kommunenes økonomi er ganske begredelig. Vi vet at det er behov for 2,5 milliarder kr mer i kommunene for å oppnå 3 pst.-målet som staten har satt. Derfor blir det begrenset rom for nye investeringer.

Kunnskapsdepartementet har tatt inn over seg at vi har en del pressområder i dette landet. Når det gjelder bygging av studenthybler, yter de 600 000 kr til studenthybler – altså på samme nivå som det man yter til en sykehjemsplass i pressområdene. Kan statsråden se for seg at vi kanskje kan få et mer differensiert investeringstilskudd til sykehjemsplasser som tar inn over seg denne problematikken? Vil man da samtidig se på muligheten til å øke tilskuddet ytterligere?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:35:07]:

Som jeg sier, har vi en fortløpende situasjon når det gjelder tilskudd og omfang. Målsettingen vår er 12 000 plasser frem til 2015. Vi skal følge opp på bakgrunn av det som ble vedtatt i Stortinget i 2008.

Så har jeg lyst til å si når det gjelder kommunene: Jeg har veldig stor forståelse for at dette er krevende oppgaver for kommunene. Like fullt er det også en stor interesse i kommunene for å følge dette opp, for de ser det som en veldig viktig primær oppgave. Da vil jeg også vise til at det har vært en betydelig vekst i de kommunale inntektene under denne regjeringen, og er det også på budsjettet i 2010.

Spørsmål 13

Hans Olav Syversen (KrF) [12:36:04]: «Rusmisbruk er en viktig årsak til fattigdom og ekskludering fra samfunnet. Ventetiden for rusmisbrukere med rett til behandling har økt de senere årene. Samtidig er det ledig kapasitet hos flere rusinstitusjoner eid av ideelle aktører, og enkelte institusjoner har også blitt nødt til å legge ned på grunn av at helseregionene har sagt opp kontrakter.

Er statsråden tilfreds med rusfeltet i statsbudsjettet og med at rusmisbrukere settes ut på anbud?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:36:44]:

Mange rusmiddelavhengige får ikke de tjenestene de har behov for og rett til. Dette er en stor belastning for dem selv og deres pårørende. Mange har – over tid – opplevd at de må vente lenge før de kommer i gang med behandlingen, og at det ikke er god nok sammenheng i behandlingsforløpet.

Like fullt: Regjeringen har styrket rusfeltet med om lag 835 mill. kr siden vi overtok i 2005, inkludert forslaget til statsbudsjett for 2010. Om lag 350 mill. kr har gått til å styrke behandlingstilbudene i spesialisthelsetjenesten for nettopp denne gruppen.

Opptrappingsplanen for rusfeltet avsluttes i 2010, og etter det skal vi fortsette å videreutvikle rusfeltet, slik som det står i St.prp. nr. 1 for 2009–2010. I anmodningsvedtak nr. 478, 16. juni 2009, ber Stortinget Regjeringen frem-

me forslag om en «sterkere satsing på helhetlig rusbehandling og oppfølging» i forbindelse med statsbudsjettet for 2010. Bedre koordinerte helse- og omsorgstjenester er et viktig mål med Samhandlingsreformen som Regjeringen skal gjennomføre, og som ligger i Stortinget til behandling.

Jeg er enig med representanten Syversen i at det er for lang ventetid for tverrfaglig spesialisert behandling for rusmiddelavhengige. Det er samtidig viktig å være klar over at antall rusmiddelavhengige med rett til behandling har økt betraktelig etter at rusreformen trådte i kraft i 2004. Dette har stilt store krav til behandlingsapparatet. I 2009 har vi registrert noe økning i ventetiden til tverrfaglig spesialisert behandling. Samtidig har de regionale helseforetakene styrket behandlingsskapiteten. Denne styrkingen vil ikke få effekt på ventetidstallene før tidligst i tredje tertial 2009 eller første tertial 2010.

Representanten Syversen tar opp situasjonen til de private, ideelle aktørene på rusfeltet. Som helse- og omsorgsminister er jeg opptatt av at tjenestene til rusmiddelavhengige skal være av best mulig kvalitet. Kvalitet har vært et sentralt element i anskaffelsesprosessene som de regionale helseforetakene gjennomfører. Jeg er trygg på at de har sørget for å anskaffe tjenester med best mulig kvalitet. Private aktører har en sentral plass i behandlingen av rusmiddelavhengige. Mer enn 60 pst. av døgnplassene innen tverrfaglig spesialisert behandling drives av private tilbydere som har avtale med de regionale helseforetakene. Disse avtalene er inngått i tråd med regelverket for offentlige anskaffelser.

Det er de regionale helseforetakene som i henhold til sitt ansvar må vurdere hvilke behov for spesialisthelsetjenester befolkningen i helseregionen har, og hvordan tjenestene skal organiseres. Det betyr at de regionale helseforetakene selv må vurdere behovet for å inngå avtaler om tverrfaglig spesialisert behandling for rusmiddelavhengige med de private institusjonene.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:40:03]: Jeg tror både statsråden og jeg kan være enige om at når den som er rusavhengig, og som er motivert for behandling og vil inn til behandling, må vente i seks, sju, åtte, ni uker før det er ledig plass, er det jo ikke sikkert at den samme motivasjonen er til stede. Det er en stor utfordring for Helse-Norge, og samfunnsøkonomisk tror jeg også det hadde lønt seg å satse kraftigere. Da blir det et stort paradoks for meg at man samtidig legger ned velfungerende institusjoner som har drevet i 30–40 år med gode resultater, fordi de ikke når opp i en anbudskonkurranse som nå kjøres ganske så rått fra de regionale helseforetakene. Men jeg skjønner da at tesen om at bestemor ikke skal ut på anbud, ikke gjelder for rusmisbrukere.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:41:03]:

Nå er det altså slik at 60 pst. av disse institusjonene er private. Mange drives av ideelle organisasjoner som gjør en stor jobb – og det er jeg helt enig i – overfor rusmisbrukere. Men samtidig er det slik at på dette feltet er vi nødt til å følge regelverket for anskaffelse. Det tror jeg også at den

tidligere helseministeren for Kristelig Folkeparti Dagfinn Høybråten gjorde da det ble en sterk satsing på rusfeltet i 2004. Kvalitet er faktisk et veldig viktig kriterium når helseforetakene skal velge behandlingstilbud.

Men jeg er veldig enig med representanten Syversen og deler hans bekymring knyttet til ventetid. Jeg skal love at vi i hvert fall skal gjøre alt vi kan for å få ned ventetiden så mye som mulig.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:42:05]: Under tidligere helseminister Høybråten var det ikke slike nedleggelse av ideelle institusjoner, som ett eksempel. Vi har jo hatt flere runder her, men jeg må bare konstatere at Regjeringen kjører etter lov om offentlige anskaffelser og viser til EØS-regler som andre land innenfor EU ikke engang selv bruker. Det er vel nå tre år siden Regjeringen på oppfordring fra Stortinget, og etter et dokumentforslag fra Kristelig Folkeparti, sa at de skulle se nærmere på dette regelverket, og vi må konstatere at intet har skjedd. Det må jo også bety – jeg må beklageligvis si det – at det er ikke noe engasjement for å se hvilken betydning de ideelle institusjonene har for denne sektoren. Man kan tape et anbud, men da har man også tapt den linjen for behandling som har vart i 30–40 år, som har gitt gode resultater, og så kommer det et kommersielt selskap inn. Men ok, hvis dette ikke er av interesse for Regjeringen, må vi ta det til etterretning.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:43:12]: Jeg merker meg at det stilles spørsmål ved Regjeringens motiver for dette. Jeg kan forsikre om at Regjeringens motiver her er å gi best mulig behandling – og raskest mulig. For det er bekymringsfullt at mange står i kø. Samtidig kan jeg ikke helt skjønne hvordan man skal imøtekomme opposisjonens sterke behov for å få flere private til å yte tjenester, samtidig som vi ikke skal innhente anbud. Vi følger det regelverket, men jeg er alltid villig til å se på om vi kan gjøre endringer eller tilpasninger i regelverket. Jeg er opptatt av at det skal være kvalitet i det behandlingstilbudet som gis, i hele landet.

Spørsmål 14

Laila Dāvøy (KrF) [12:44:15]: Jeg vil gjerne stille følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«Kristelig Folkeparti ønsker en tannhelsereform som sikrer at tannhelse finansieres som andre helsetjenester. Som et aller første og høyest prioritert skritt på veien mot full innføring av en slik reform må dagens betalingsfrihetsordning utvides til å omfatte langtids sosialhjelpmottakere. Det må også sikres gratis behandlingstilbud til andre grupper med tilsvarende lav disponibel inntekt. Dette må gradvis utvides til betalingsfrihet for alle med inntekt under 2 G.

Vil statsråden gå med på disse forslagene fra Kristelig Folkeparti?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:44:57]: Regjeringen har som mål at det offentlige gradvis skal

ta et større ansvar på tannhelsefeltet. I stortingsmeldingen om fremtidens tannhelsetjenester, St.meld. nr. 35 for 2006–2007, drøftes mulig utvidelse av offentlig finansiering av tannhelsehjelp. Med utgangspunkt i dagens rettigheter til offentlig finansierte tannhelsetjenester er det foreslått å tilgodese dem som er mest trengende av sykdomsmessige og økonomiske årsaker. Personer med svært lav inntekt og personer med store utgifter til tannbehandling er omtalt i denne forbindelse.

I tråd med stortingsmeldingen er departementet i gang med å kartlegge og utrede hva det vil koste å utvide stønadsordningen. Vi har lite kunnskap om befolkningens reelle behandlingsbehov og om hvordan tannhelsetilstanden er for dem som ikke har råd til å oppsøke tannlege, eller som har andre grunner for ikke å gjøre det. Regjeringen vil komme tilbake med aktuelle tiltak i budsjettssammenheng.

Jeg setter pris på engasjementet fra Kristelig Folkeparti og ser frem til et samarbeid med opposisjonspartiene om å følge opp forslagene i stortingsmeldingen og finne målrettede tiltak for dem som trenger det mest.

Laila Dāvøy (KrF) [12:46:17]: Det er ganske lenge siden tannhelsemeldingen ble behandlet i Stortinget. Den eneste konkrete tannhelsesatsingen som vi nå ser i regjeringserklæringen, er at eldre over 75 år skal få gratis tannhelsekontroll, mens det altså ikke tas til orde for utsatte grupper, som f.eks. langtidssosialhjelpmottakere. Er ikke dette en retrett i forhold til de valgløfter som alle de tre regjeringspartiene hadde? Man burde jo også kunne ha forventninger om at dette skulle gå raskere enn med nye utredninger.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:46:53]: Jeg er opptatt av at når vi sier vi skal gjøre noe, så skal vi gjennomføre det, og ha mulighet til å gjennomføre det.

Representanten Dāvøy vet at vi har store utfordringer på helse- og omsorgsfeltet. Vi ønsker å gi et godt tilbud også knyttet til tannhelse, men vi må gå steg for steg. Derfor har vi sagt at vi i første omgang skal gi et tilbud til dem over 75 år, i henhold til det som står i regjeringsplattformen.

Laila Dāvøy (KrF) [12:47:28]: Kristelig Folkeparti har ved en rekke anledninger etterlyst en sterkere fattigdomssatsing fra Regjeringen. Sosiale forskjeller spiller inn på helsetilstanden også når det gjelder ulikhet i helse, og bryter med målet om likeverdige helsetjenester for alle. Det gjelder også tannhelsetjenester.

Det er viktig å sette inn tiltak mot spesifikke grupper for å sikre alle god tannhelse, slik det også står i tannhelsemeldingen fra Regjeringen. Det er svært lenge siden vi hadde denne meldingen til behandling. Vi har også år etter år etterlyst når tiltakene kommer, og hver gang er svaret: Vi skyver på det, vi skyver på det. Nå skal det utredes videre. Hvilke grupper gjelder det? Jeg tror mange av oss vet hvilke grupper det dreier seg om. Dette kunne vært igangsatt tidligere. Har Regjeringen rett og slett redusert ambisjonene sine i forhold til det som ble presentert i tannhelsemeldingen? Det synes nemlig slik.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:48:29]: Vi har ikke redusert ambisjonene, men som jeg sa, må vi begynne et sted. Nå begynner vi med dem som er over 75 år. Det er det som også står i regjeringsplattformen. Vi skal først gjøre et grundig arbeid med en utredning for å se hvordan tilstanden er, og hva dette faktisk vil innebære. Så vil vi komme tilbake når den jobben er gjort.

Spørsmål 15

Bent Høie (H) [12:49:10]: «Vil Regjeringen sørge for at personer fra hele landet med spiseforstyrrelser får mulighet til å velge å få behandling ved Capio Anoreksi Senter i Fredrikstad hvis det er det tilbudet som raskest kan gi hjelp?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:49:27]: De regionale helseforetakene skal til enhver tid vurdere om tilbudet til mennesker med spiseforstyrrelser har god nok kvalitet og kapasitet. Dette kan skje gjennom tilbud i offentlige institusjoner eller ved avtale med private tjenesteytere. Dersom de regionale helseforetakene kjøper tjenester av private tilbydere, kan dette gjøres enten gjennom kjøp av adhocplasser eller ved rammeavtale, slik Helse Sør-Øst RHF har gjort.

Capio Anoreksi Senter i Fredrikstad tilbyr spesialisert behandling til mennesker med spiseforstyrrelser. Capio tilbyr ikke behandling til de aller sykeste. De aller sykeste vil ha behov for et tilbud på regionalt nivå, i tett samarbeid med somatisk spesialisthelsetjeneste. Capio har søkt Helse- og omsorgsdepartementet om sykehusgodkjenning, men har fått avslag fordi senterets aktivitet ikke anses som sykehusbehandling. Capio er derfor ikke omfattet av ordningen med fritt sykehusvalg, slik at pasienter fra hele Norge kan velge seg dit.

Lov om pasientrettigheter og forskrift om prioritering av helsetjenester mv. utgjør det lovmessige grunnlaget for å prioritere pasienter som henvises til spesialisthelsetjenesten. Regelverket skal bidra til at de som trenger det mest, skal komme raskest til den riktige helsehjelpen. Dersom det vurderes at en pasient med spiseforstyrrelser har rett til nødvendig helsehjelp, skal det fastsettes en frist for når faglig forsvarlighet krever at spesialisthelsetjenesten senest må yte helsehjelp for å oppfylle pasientens rettighet.

Til tross for et felles lovmessig grunnlag har det vært store forskjeller i hvordan prioriteringsforskriften prioriteres. Det gjelder både mellom regionale helseforetak, mellom fagområder og innen helseforetak og fagområder. Helsedirektoratet har utgitt prioriteringsveiledere innenfor flere fagområder, bl.a. psykisk helsevern for voksne og psykisk helsevern for barn og unge. Prioriteringsveilederne skal bidra til at «like» pasienter blir behandlet likt, uavhengig av hvor i landet de bor, og hvilket sykehus de henvises til.

Det er stilt krav om at det skal være regionale kompetansesenter for spiseforstyrrelser i alle helseregioner. Kompetansemiljøene er nå på plass i alle regioner. Det

siste er nylig etablert i Helse Nord, og de har tatt imot pasienter fra 12. oktober. Oppdragsdokumentet til de regionale helseforetakene for 2008 og 2009 har vært tydelig på at tilbudet til mennesker med spiseforstyrrelser må videreutvikles.

Som helseminister skal jeg ikke overprøve de faglige vurderingene knyttet til om Capio vil være det beste tilbudet til enkeltpasienter, eller om disse vil få et like godt eller bedre tilbud i den offentlige helsetjenesten. I møter med de regionale helseforetakene om oppdragsdokumentet for 2010 er de regionale helseforetakene oppfordret til å bruke tilbudet ved Capio Anoreksi Senter der dette er riktig ut fra en faglig vurdering.

Bent Høie (H) [12:52:48]: Årsaken til at Capio Anoreksi Senter i Fredrikstad ikke er godkjent som sykehus, er ikke innholdet i tilbudet, men at spesialisthelsetjenestelovens forarbeid legger til grunn en svært streng somatisk tilnærming til definisjonen av sykehus. Den strenge somatiske tilnærmingen når det gjelder definisjonen av sykehus, løste Stortinget opp i i forbindelse med rusreformen i 2004, da en gav rusmiddelavhengige et tilbud på spesialistnivå i form av å definere tverrfaglig spesialisert behandling som en behandling på spesialistnivå. Det er helt åpenbart at gruppen av pasienter med spiseforstyrrelser har det samme behovet for en tverrfaglig spesialisert behandling over tid. Dermed er det vårt ansvar å kunne endre loven, slik at dette er et tilbud som kan komme inn under retten til fritt sykehusvalg.

Vil helseministeren kunne støtte en slik endring av loven?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:53:54]: Som jeg sa i innlegget mitt, mener jeg at det er ikke en politisk vurdering om man skal godkjenne en institusjon som et sykehus eller ikke. Det må gjøres på et medisinsk-faglig grunnlag. Samtidig vil jeg si at hvis det er noe som har vært tatt opp i Stortinget, hvor det er anmodet om at loven skal endres, må vi jo se på og gå gjennom det. Men å sette seg politisk utover den faglige vurderingen som er gjort i Helsedirektoratet når det gjelder godkjenning av Capio Anoreksi Senter som et sykehus, vil jeg ikke gjøre uten videre.

Bent Høie (H) [12:54:42]: Jeg vil bare igjen minne om at det er ikke det faglige innholdet, men loven som her er til hinder, og loven er absolutt et politisk ansvar. Det som i dagens rettigheter er knyttet til brudd på definert frist for behandling, gjør jo at ethvert tilbud i en region, f.eks. et poliklinisk tilbud til gruppen med spiseforstyrrelser, etter lovens forstand vil bli oppfattet som at en har gitt et behandlingstilbud. Dermed vil altså det at et helseforetak gir en person med spiseforstyrrelser et poliklinisk tilbud, veie opp for at den pasienten da ikke får muligheten til å få et tverrfaglig spesialisert langvarig behandlingstilbud, f.eks. på Capio Anoreksi Senter i Fredrikstad. Dette er i forhold til denne pasientgruppen veldig alvorlig, og det fører også til at pasienter som i dag er inne ... (presidenten avbryter).

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:55:48]: Som jeg sa i innlegget mitt, har det vært viktig å utvikle tilbud til personer med spiseforstyrrelser i alle helseforetakene, slik at det kan være et tilbud som kan betjene befolkningen i hele landet. I tillegg har jeg sagt at i møter om oppdragsdokumentet for 2010 er de regionale helseforetakene oppfordret om å bruke tilbudet ved Capio Anoreksi Senter der man mener at det er riktig ut fra en faglig vurdering. Jeg vil gjerne presisere det. Det er altså ikke noe i veien for at man kan velge å bruke det, enten ved å kjøpe adhocplasser eller ved å gjøre avtaler. Men det som er viktig, er også at det er et tilbud i hele landet ved de regionale helseforetakene.

Spørsmål 16

Sonja Irene Sjøli (H) [12:56:50]: «I regjeringserklæringen fra regjeringen Stoltenberg II het det at Regjeringen vil sikre rehabilitering og opptrening til alle som trenger det. I den nye regjeringserklæringen er denne formuleringen strøket og erstattet med en formulering om at det skal settes av tilstrekkelige ressurser til habilitering og rehabilitering.

Hva er begrunnelsen for at ambisjonene på dette området er redusert, og hva er etter statsrådets vurdering tilstrekkelige ressurser til feltet?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:57:34]: Jeg kan forsikre representanten Sjøli om at Regjeringen fremdeles har høye ambisjoner på området habilitering og rehabilitering, og det har heller aldri tidligere vært brukt så mye ressurser på dette feltet. Vi er nå halvveis i planperioden for Nasjonal strategi for habilitering og rehabilitering 2008–2011. Arbeidet så langt er beskrevet i Prop. 1 S for 2009–2010.

Både spesialisthelsetjenesten og kommunene har ansvar for å sørge for gode tjenester til dem som trenger habilitering eller rehabilitering. De fleste helseforetakene har egne tilbud om rehabilitering, og dessuten skjer rehabilitering gjennom polikliniske tjenester og ambulante team. Kommunene har gjennom denne regjeringen fått styrket økonomi og dermed bedre mulighet til å følge opp sitt ansvar. Bevilgningene til kjøp av tjenester fra private opptrenings- og rehabiliteringsinstitusjoner har økt fra 1 020 mill. kr i 2006 til 1 139 mill. kr i 2009. I tillegg har en rekke private institusjoner fått økonomisk støtte til omstillingsprosjekter de siste årene. Det er også inngått avtale om kjøp av tjenester fra private opptrenings- og rehabiliteringsinstitusjoner gjennom ordningen «Raskere tilbake».

Et av tiltakene i strategien var å utarbeide en handlingsplan som følger opp «Strategiplan – Habilitering av barn», med egne tiltak for ungdom i overgangen fra barn til voksen. Helsedirektoratet la fram planen i sommer, og de vil også følge opp tiltakene i planen. Det er videre gitt støtte til en rekke utviklingsprosjekter fordelt på alle helseregioner. Disse prosjektene bidrar til å styrke tilbudet til barn.

I juni la Regjeringen frem stortingsmeldingen om Samhandlingsreformen. Pasienter som har behov for habilite-

ring og rehabilitering, trenger tjenester som er samordnet, tverrfaglige og planlagte. Høy oppmerksomhet på å få til bedre samhandling og tiltak for å gjennomføre Samhandlingsreformen er viktig for å styrke rehabiliterings- og habiliteringsfeltet. Som representanten Sjøli kjenner til, ligger Samhandlingsreformen nå til behandling i Stortinget.

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

Sonja Irene Sjøli (H) [12:59:56]: Jeg takker statsråden for svaret.

Når det gjelder Samhandlingsreformen, mangler det ganske mye på satsing på rehabilitering der. Jeg registrerer jo at statsråden er såre fornøyd med situasjonen, men det er faktisk et hav mellom den virkelighetsoppfatning som statsråden har, og den situasjonen som brukerne, som fagfolk og som rehabiliteringsinstitusjonene opplever, nemlig store mangler i tilbudet. Og uansett hva statsråden sier, oppfattes formuleringene svært vage.

Det bekreftes for så vidt også av Regjeringens eget budsjett for 2010, hvor det mangler en opptrapping og en satsing på habilitering og rehabilitering. Løftene fra Soria Moria I er ikke oppfylt, og den manglende satsingen er uheldig også i forhold til den nasjonale strategien. Dette medfører en betydelig usikkerhet for brukerne, det medfører et dårligere tilbud og holder flere unødvendig utenfor arbeidslivet, og mange får redusert livskvalitet. Dette er et faktum. Når vil statsråden og Regjeringen ta utfordringene på rehabiliteringsfeltet på alvor?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [13:01:02]: Jeg må bare vise til det jeg sa. Jeg mener at de tiltakene som Regjeringen har satt i verk, de planene som foreligger, som også har vært behandlet og utarbeidet av Helsedirektoratet, også viser en satsing på dette feltet.

Jeg har veldig stor forståelse for at de som ikke får rehabilitering tidnok, får svekket livskvalitet. Jeg er også veldig opptatt av at vi skal lykkes bedre på dette området. Samtidig er det slik at det har vært en satsing, og det vil være et viktig område også fremover.

Sonja Irene Sjøli (H) [13:01:52]: «Stor forståelse» er altså ikke nok for dem som trenger rehabilitering. Det er et faktum, slik både fagfolk og brukerne oppfatter det, at Regjeringen mangler vilje til å satse og prioritere på dette området, både når det gjelder behandlingstilbud og forskning og utvikling. Regjeringen sier jo selv i budsjettet at «det er manglende samsvar mellom tilbud og behov», og de sier også at de ønsker å få «et best mulig kunnskapsgrunnlag» for utvikling innen feltet, både i første- og annenlinjetjenesten. Det gjelder habiliteringstilbudet til barn, til unge, til voksne, til unge med sykdommer og funksjonsnedsettelse og til hørselshemmede. Og det skal utvikles og spres kunnskap.

Til alt dette har Regjeringen satt av skarve 17,7 mill. kr. Mener virkelig statsråden at dette er en satsing for å få fram nødvendig kunnskap og utvikling på hele feltet, både i første- og annenlinjetjenesten?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [13:02:56]:

Hvis det var det eneste beløpet vi brukte, ville det vært helt feil, men det er det jo slett ikke. Som jeg sier, er dette selvfølgelig et viktig område. Det er viktig for dem som har behov for rehabilitering, faktisk å få det. Samtidig vet vi at dette er et tilbud som gis i hele landet. Jeg kommer fra en del av landet hvor det er lite med rehabiliteringstilbud, og veldig mange må reise til andre deler av landet for å få et tilstrekkelig tilbud.

Det er klart at det er ønskelig å utvikle dette tilbudet videre, og det er noe vi er i ferd med å gjøre. Det er ikke slik at dette er nedprioritert fra Regjeringens side. Dette er noe vi er opptatt av, men vi er også opptatt av at det rehabiliteringstilbudet som gis, skal være et tilbud av høy kvalitet.

Spørsmål 17

Laila Dāvøy (KrF) [13:04:11]: Jeg har følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«Ifølge Helsetilsynets nasjonale kartlegging i sommer av bemanning og kompetanse i bilambulansetjenesten var hver fjerde ambulanse ikke bemannet i henhold til gjeldende forskriftskrav. Flere helseforetak har opplyst at de med dagens utdanningskapasitet og rekruttering ikke vil klare å oppfylle akuttforskriftens krav innen overgangsordningen utløper 1. april 2010.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre en forsvarlig bemanning og kompetanse i ambulansetjenesten innen 1. april 2010?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [13:04:55]:

Regjeringen legger vekt på at befolkningen over hele landet skal føle trygghet for at de har tilgang på ambulansetjenester med god kvalitet og kompetanse, god beredskap og forsvarlig responstid. Ambulansetjenesten har utviklet seg fra å være en ren transporttjeneste til å bli en stadig mer avansert helsetjeneste. Det betyr økende krav til kompetanse hos ambulansarbeiderne.

Den offentlige utredningen «Hvis det haster....» fra 1998 pekte på at det var store forskjeller i ambulansesepersonellens utdanning og kompetanse. Det har siden blitt arbeidet systematisk med å følge opp anbefalingene i denne NOU-en. I akuttmeldingen, fra 1999–2000, foreslo Stoltenberg I-regjeringen bl.a. at kompetansekravene til ambulansarbeiderne skulle forskriftsfestes.

Forskrift om akuttmedisinske tjenester utenfor sykehus, som ble vedtatt i 2005, skal sikre befolkningen forsvarlige akuttmedisinske tjenester utenfor sykehus. I forskriften stilles krav om at ambulansene skal være tomannsbetjente, og at minst en av dem skal ha fagbrev som ambulansarbeider. Minst ett av ambulansesepersonellet skal inneha kompetansebevis for fører av utrykningskjøretøy.

Mange steder var det ikke mulig å innføre kompetansekravene allerede i 2005. Det ble derfor gitt mulighet for å fravike kompetansekravene frem til 1. april 2010, som representanten Dāvøy riktig påpeker. Det er de regionale helseforetakene som har ansvar for å sørge for gode og

forsvarlige spesialisthelsetjenester til befolkningen i sin region. Det gjelder også ambulansetjenester. Jeg er godt kjent med usikkerheten knyttet til om helseforetakene vil klare å oppfylle kompetansekravene når unntaksbestemmelsen løper ut.

Helseforetakene har gjort en betydelig innsats for å heve kompetansen og utdanne nok fagarbeidere i ambulansefaget, men tilgangen på kvalifisert personell har vært en stor utfordring for mange helseforetak.

Helse- og omsorgsdepartementet har derfor bedt de regionale helseforetakene om å redegjøre for i hvilken grad man vil klare å oppfylle forskriftens krav til bemanning innen fristens utløp. Videre har vi bedt om en redegjørelse for hvilke planer som finnes for å oppfylle kompetansekravene.

Vi har foreløpig fått svar fra Helse Midt-Norge og Helse Nord. De legger til grunn at helseforetakene vil klare å oppfylle kompetansekravet innen fristen med sin bemanning. De påpeker at det arbeides systematisk for å oppfylle forskriftens krav til bemanning, og vi vil naturlig nok også følge dette nøye fremover.

Regjeringen vil følge helseforetakenes arbeid for å kunne møte forskriftskravene tett, og har tillit til at kravene vil oppfylles når unntaksordningen opphører 1. april 2010.

Laila Dāvøy (KrF) [13:08:03]: Jeg vil takke for svaret, og jeg er helt enig med statsråden i at ambulansetjenesten er blitt mye mer enn en transporttjeneste. Det er jo på mange måter sykehusets forlengede arm. Det er åpenbart behov for kompetanse. Det er fint at noen regioner kanskje ser ut til å klare dette, men andre påpeker at de altså ikke vil kunne klare det.

Statsråden påpeker at det er de regionale helseforetakene som har et sørge for-ansvar. Det er for så vidt riktig, men statsråden har jo også et ansvar langt utover dette, og det er i alle fall ikke de regionale helseforetakene som sørger for utdanningskapasitet for disse gruppene. Så mitt oppfølgingsspørsmål er om statsråden vil være med på eventuelt å tallfeste mål for flere læreplasser, i tillegg til andre tiltak som bør inngå i en målrettet plan for å sikre den akuttmedisinske beredskapen. Dette kan ikke de regionale helseforetakene sørge for selv.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [13:09:07]:

Som jeg sa, arbeides det systematisk for å oppfylle kravene som er i forskriften om bemanning og kompetanse, og vi vil også følge dette nøye framover. Vi har fått svar, som sagt, fra to av de regionale helseforetakene, og vi følger arbeidet deres og har tillit til at de skal klare å oppfylle kravet når unntaksordningen opphører 1. april neste år.

Laila Dāvøy (KrF) [13:09:45]: Jeg takker for svaret, og jeg oppfatter veldig sterkt at statsråden mener at alle de regionale helseforetakene faktisk vil klare dette til tross for den lave utdanningskapasiteten. Da får vi jo håpe at det er riktig.

Jeg har et annet spørsmål. Det er jo avgjørende med rask og kvalifisert hjelp til akutt syke, og i rapporten

om ambulansetjenesten, som departementet mottok i mars 2009, konkluderes det med at dagens minimumskrav, altså de som i dag er i forskriften, rett og slett er for lave, og at kravene til bemanning bør og må heves innen henholdsvis 2015 og 2020 – altså utover de kravene som er i dag. Mitt spørsmål til statsråden er om statsråden deler denne vurderingen, at vi trenger ytterligere kompetanse enn det vi har i dagens forskrift.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [13:10:38]: Kompetanse opplever jeg at man aldri kan få nok av. Men samtidig vil jeg si at når man har satt seg noen mål for en kvalitet i ambulansetjenesten, og det er en frist på det for å oppfylle forskriften – 1. april neste år – er jeg i hvert fall veldig opptatt av at vi skal lykkes med det, og vil ha fokus på det framover. Selvfølgelig er det da en sterk målsetting at vi i alle fall skal oppnå det kvalitetsmålet at det er en forsvarlig bemanning og kompetanse når det gjelder ambulanspersonell.

Spørsmål 18

Line Henriette Hjemdal (KrF) [13:11:32]: Jeg har et spørsmål til miljø- og utviklingsministeren:

«Norsk avfallsbransje har i lengre tid bedt om at forbrenningsavgiften fjernes for å redusere avfallseksperten til Sverige. Bransjen melder om en kraftig økning i avfallseksperten etter at deponiforbudet trådte i kraft 1. juli, og at norske forbrenningsanlegg nå opplever mangel på avfall. I statsbudsjettet for 2010 foreslår Regjeringen tvert imot å øke forbrenningsavgiften.

Hvilke virkemidler vil statsråden ta i bruk for å bremse avfallseksperten og sikre at norsk avfall utnyttes til miljøvennlig energiproduksjon i Norge?»

Statsråd Erik Solheim [13:12:22]: Innføring av deponiforbudet var et svært viktig grep i avfallspolitikken. Vi var på forhånd kjent med at det ville være mangel på nasjonal behandlingsskapasitet den første tiden. Den store aktiviteten vi nå ser i norsk avfallsbransje, er et tegn på at forbudet virker, og at kapasiteten nå er under utbygging.

I forhold til å sikre utbygging av forbrenningsanlegg og fjernvarmenett er det uheldig at rammebetingelsene er såpass ulike i Norge og Sverige. Vi følger derfor med på situasjonen og vurderer løpende om de statlige virkemidlene som brukes i forhold til avfall og fjernvarme, er riktige.

Vi har foreløpig ikke stor nok forbrenningskapasitet i Norge til å ta hånd om alt avfall som omfattes av deponiforbudet. I denne situasjonen ser jeg det som positivt at avfallet energiutnyttes i Sverige. Jeg mener vi har fordeler av å ha et åpent avfallsmarked, men vil likevel se an utviklingen i avfallsmarkedet. Det å legge restriksjoner på eksport av visse typer avfall er en mulighet som jeg tar med meg videre.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [13:13:24]: Norsk Fjernvarme, KS Bedrift og Avfall Norge la tidligere denne uken fram en undersøkelse basert på sine medlemsbedrif-

ter, som viser at hvis forbrenningsavgiften fjernes på restavfall, vil avfallstransporten som i dag går til Sverige, reduseres med halvparten. Vi får også beskjed om at flere nyetableringer innen fjernvarmeanlegg nå er lagt på is på grunn av denne avgiften. Det er f.eks. Slagen Energigjenvinning i Vestfold, i Alvdal, Bodø, Trondheim, Buskerud og Tromsø. Vi ser også at flere forbrennings- og fjernvarmeanlegg nå må bruke olje og gass, og det vil føre til at vi får CO₂-utslipp i 2010 på opptil 114 000 tonn. Er dette en dreining som statsråden mener er ønskelig?

Statsråd Erik Solheim [13:14:16]: La meg gjøre det helt klart at vi selvsagt skal gå gjennom det materialet og de erfaringene som kommer. Deponiforbudet er jo nettopp trådt i kraft, så man må jo la det gå litt tid før man kan se hvordan det virker. Det materialet som spøreren henviser til, skal vi gå grundig gjennom. Vi skal følge dette markedet veldig nøye framover for å se om det må gjøres endringer.

La meg også legge til at det aller viktigste til sjuende og sist jo er at avfallet gjenvinnes. Enten det gjenvinnes i form av materialgjenvinning, som alltid er det beste, eller i form av energigjenvinning, som også er bra, er det viktigste at det skjer. Men vi ønsker at mer av det skal skje i Norge, og vi skal følge markedet framover for å se om vi har de rette virkemidlene for å få det til.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [13:15:15]: Jeg er glad for at statsråden tar denne offensive holdningen, for det er det jeg leser ut av de to svarene som nå er gitt. Svenskene har allerede vedtatt at de skal fjerne denne avgiften fra neste år, så det vil jo bli en enda mer konkurransevridende ordning mellom Sverige og Norge på dette området. Det har noen konsekvenser knyttet til at vi i Norge har sagt at vi skal bygge ut fjernvarme. Da trenger vi mer avfall for å fyre opp disse forbrenningsanleggene. Ellers blir det litt rart at vi bruker penger gjennom Enova til å bygge ut fjernvarme, og så har vi altså ikke noe å fyre dem opp med som er av miljøvennlig art.

Jeg er glad for de signalene som nå kommer, men jeg stiller meg undrende til at Regjeringen i budsjettet for 2010 øker denne avgiften istedenfor i alle fall å holde den stabil. Jeg ber om statsrådets svar på hvorfor det blir en økning når en nå vil følge denne saken nøye.

Statsråd Erik Solheim [13:16:16]: La meg returnere komplimenten og si at jeg er veldig glad for at spøreren ikke framstiller det som galt at vi har et felles marked for dette, for det skaper bare mer effektivitet og er fornuftig. Det er ikke galt i seg selv at noe gjenvinnes i Sverige. Det vil heller ikke være galt om noe svensk avfall ble gjenvunnet i Norge. Så det er et positivt utgangspunkt.

Jeg er helt enig i spørerens utgangspunkt, og det sa jeg også i mitt svar. Det er klart det skapes store utfordringer når det er vesentlig forskjellige rammebetingelser i Sverige og Norge på dette området. Vi må se på om noe må gjøres med de rammebetingelsene, men det må være på basis av en vurdering av hvordan dette markedet utvikler seg nå i tiden framover.

Spørsmål 19

Fra representanten Geir Jørgen Bekkevold til justisministeren:

«Dersom en homofil iraner søker asyl i Norge, vil utlendingsmyndighetene legge til grunn at vedkommende vil kunne leve ut sin seksuelle legning dersom dette skjer innenfor de sosiokulturelle rammene som gjelder i Iran. Rammene for hva som er sosialt akseptert når det gjelder homofilt samliv, er svært begrenset og forbundet med mulige straffereaksjoner i Iran. I praksis krever norske utlendingsmyndigheter at den homofile skjuler sin legning.

Mener statsråden at det er et akseptabelt krav å stille til en homofil asylsøker?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 20

Fra representanten André Oktay Dahl til justisministeren:

«Direktoratet for nødkommunikasjon har av Riksrevisjonen fått vesentlige merknader knyttet til styringen og gjennomføringen av nødnettprosjektet. Behovet for nødnett anses som større nå enn da det ble vedtatt bygget ut. Stortinget kan ikke sies å ha fått tilstrekkelig informasjon, og informasjonen har kommet sent.

Hvilke konkrete tiltak gjennomfører Regjeringen for å begrense skadevirkningene både sikkerhetsmessig og økonomisk?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 21

Fra representanten Anders B. Werp til justisministeren:

«Det nedlegges et betydelig og verdifullt arbeid i kriminalomsorgen.

Hvordan vil statsråden bidra til å øke forskningen på effekten av soning i norske fengsler, med spesiell vekt på hva som kan redusere tilbakefall?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 22

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Tina Bru til justisministeren, vil bli besvart av helse- og omsorgsministeren på vegne av justisministeren, som er bortreist.

Tina Bru (H) [13:17:15]: Jeg vil stille følgende spørsmål til statsråden:

«I fremleggelsen av statsbudsjett for 2010 ble det varslet en storsatsing innenfor politi og påtalemyndighet som følge av en økt ramme på 1,3 milliarder kr. Det er noe uklart hvordan disse midlene vil komme de ulike politidistriktene til gode.

I hvilken grad bidrar det fremlagte statsbudsjettet til å sikre en forsvarlig politibemanning i form av økt bemanning i Rogaland politidistrikt?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [13:17:48]: Aldri tidligere har det blitt foreslått en større økning i budsjettet for politi- og påtalemyndigheten enn det som er lagt frem i Prop. 1 S for 2010. Det er hele 1,3 milliarder kr i økning i forhold til saldert budsjett for 2009, 1,2 milliarder kr dersom kompensasjon for lønns- og prisvekst trekkes fra.

Etter at budsjettet er vedtatt i Stortinget, blir bevilgningene til politiet fordelt til Politidirektoratet, som foretar den konkrete tildelingen til det enkelte politidistrikt og særorgan. Fordelingen skjer ut fra en ressursfordelingsmodell basert på en rekke kriterier relatert til politiets oppgaveløsning, hvor kriminalitetsbekjempelse og trygghet representerer de viktigste områdene.

Jeg kan derfor ikke nå si hvilken bevilgning Rogaland politidistrikt vil få for 2010. Rogaland politidistrikt vil imidlertid få lagt inn helårsvirkningen av de 25 sivile stillingene de fikk i forbindelse med Regjeringens tiltakspakke i 2009. Videre skal Rogaland politidistrikt ha en økning på to årsverk til Servicesenteret for utenlandske arbeidstakere i Stavanger fra høsten 2010. Dette kommer i tillegg til to årsverk som allerede er besluttet opprettet i 2009. Øvrige endringer blir besluttet av Politidirektoratet etter drøftinger med tjenestemannsorganisasjonene i politiet.

Staten og hovedsammenslutningene ble den 9. juli 2009 enige om en ny avtale om arbeidstidsbestemmelser for politi- og lensmannsetaten. Som en del av avtalen er det enighet om at ca. 9 000 ansatte får en utvidet arbeidstid med en time pr. uke i perioden 1. oktober 2009 til 1. august 2012. Dette representerer en ressursøkning på anslagsvis 230 årsverk for hele landet. For Rogaland politidistrikt alene betyr dette ca. 440 timer pr. uke, eller ca. tolv årsverk. Avtalen innebærer derfor en betydelig ressursvekst.

Justisdepartementet får underretning fra Politidirektoratet om fordelingen av bevilgningene til det enkelte politidistrikt og særorgan i januar/februar 2010.

Tina Bru (H) [13:20:09]: Jeg takker for svaret.

Rogaland politidistrikt befinner seg i en vanskelig og utfordrende situasjon. Å sørge for innbyggernes trygghet er en av statens fremste oppgaver, og som Regjeringen selv skriver i budsjettforslaget, «et stort offentlig ansvar». I et velferdssamfunn som Norge er, blir det da uakseptabelt at folk skal oppleve en følelse av utrygghet når de ferdes ute, eller oppleve at politiet ikke har mulighet til å bistå med hjelp når det trengs mest.

Rogaland politidistrikt er underbemannet i forhold til de kriteriene som legges til grunn i Først og Høverstad-modellens utregninger. Nå som Regjeringen sier at den ønsker å satse på å styrke politiet, kan statsråden garantere at kriteriene fra modellen heretter vil bli lagt til grunn for fordelingen av midlene for å sikre tilstrekkelig bemanning av Rogaland politidistrikt?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [13:21:02]: Som jeg sa, vil det først bli klart i januar 2010 når den endelige fordelingen blir vedtatt. Men det er helt klart at midlene blir fordelt etter de behovene som er rundt omkring i landet. Det vil det bli tatt hensyn til. Et annet forhold som er viktig her, er at det har vært et etterslep på utdanning av politistudenter. Vår regjering har økt det mye. Det er også en betydelig økning for 2010. Det vil også avhjelpe situasjonen og gjøre at vi får flere politifolk, som jeg forstår også spørren er opptatt av.

Tina Bru (H) [13:21:53]: Et av kriteriene som legges til grunn i modellen, er befolkningsvekst. Rogaland opplever en sterk befolkningsvekst og har derfor et stadig voksende behov for økte ressurser for å kunne sørge for innbyggernes trygghet.

For ikke så lenge siden opplevde en 26 år gammel jente i Rogaland å måtte flykte fra sitt eget hus da en aggressiv og ruset person brøt seg inn hos henne, fordi politiet ikke hadde ressurser til å komme henne til unnsetning. Når politiet i Rogaland må svikte en av sine viktigste oppgaver på grunn av mangel på ressurser, blir det tydelig for meg at distriktet er uforsvarlig lavt bemannet hva gjelder utrykningskapasitet. Derfor håper jeg statsråden kan svare på følgende: Hvis man legger dette budsjettforslaget til grunn, hvor langt unna er Rogaland politidistrikt å møte de kriteriene som ligger til grunn for hva som regnes som en forsvarlig bemanning i Rogaland politidistrikt?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [13:22:44]: Jeg må vise til det svaret som jeg gav. Så skal jeg overbringe dette spørsmålet til justisministeren og be om at det blir besvart skriftlig, for det er ikke mulig for meg å svare noe mer enn det som jeg har svart: Budsjettet er betydelig økt når det gjelder politiet. Antall årsverk vil bli betydelig økt neste år, også på bakgrunn av den avtalen som er inngått med politiet. Det er veldig bra. Det vil bli en betydelig økning av antall politifolk – også i Stavanger, som jeg sa. Nærmere detaljer må vi komme tilbake til når Politidirektoratet har gjort den jobben de skal gjøre på bakgrunn av det budsjettet som vedtas av Stortinget i desember.

Spørsmål 23

Fra representanten Jan Böhler til justisministeren:

«Gjennom flere år har det skjedd en rekke alvorlige voldshendelser knyttet til fotballkamper. Det har vært spesielle voldelige «casualmiljøer» som planlegger og organiserer dette. Klubbene og supporterklubbene som «casualgruppene» påberoper seg å kjempe for, tar sterkt avstand

fra dem, men de er avhengige av politiets innsats for å løse problemet. Blant annet i Danmark, England og Sverige er det innført egne lovhjemler som gir politiet bedre mulighet for å forebygge og gripe inn overfor «casualgrupper».

Hvilke tiltak mener statsråden det er behov for her i landet?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket tilbake.

Spørsmål 24

Fra representanten Elisabeth Røbekk Nørve til olje- og energiministeren:

«Forsyningssituasjonen for elektrisk kraft i Midt-Norge har de siste årene vært anstrengt, noe som blant annet har ført til at regionen har vært eget prisområde for elektrisk kraft. Rauma Energi har planer for opprustning av Verma kraftverk i Møre og Romsdal som kan øke produksjonen av fornybar energi i regionen. Flytting av inntaket for kraftstasjonen til Storhaugen ville kunne øke årlig kraftproduksjon fra 70 til 150 GWh.

Vil statsråden bidra til at Rauma Energis planer om opprustning av Verma kraftverk kan realiseres?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket tilbake.

Spørsmål 25

Bjørn Lødemel (H) [13:24:01]: Eg vil tillate meg å stille følgende spørsmål til olje- og energiministeren:

«Det er inngått ei intensjonsavtale med Sverige om at ein felles norsk-svensk marknad for grøne sertifikat skal vere på plass frå 1. januar 2012. Førre gong Noreg forhandla med Sverige om grøne sertifikat, tok ein sikte på at all ny fornybar kraft-produksjon med byggestart etter 1. januar 2004 skulle inkluderast i ordninga.

Vil framleis all ny kraftproduksjon med byggestart etter 1. januar 2004 kunne rekne med å bli inkludert i ordninga med grøne sertifikat?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [13:24:37]: Den 7. september 2009 signerte Sveriges næringsminister Maud Olofsson og jeg en overenskomst om prinsippene for det videre samarbeidet. Overenskomsten inneholder viktige prinsipper for et felles sertifikatmarked som ambisjonsnivå, tidspunkt for ikrafttredelse og teknologinøytralitet. Det gjenstår noen spørsmål knyttet til etableringen og arbeidet fram til etableringen av et felles elsertifikatmarked med Sverige. Ett av disse spørsmålene er spørsmålet om innholdet i en nasjonal overgangsordning fram til det felles sertifikatmarkedet er på plass.

Den politiske plattformen for Regjeringen av 7. oktober 2009 fastslår at Regjeringen vil fremme et forslag om en overgangsordning fram til et elsertifikatmarked med Sverige er på plass, for å sikre fortsatt utbygging av kraft. Jeg jobber nå med utformingen av en slik overgangsordning og ber om forståelse for at jeg ikke på det nåværende

de tidspunkt kan kommentere innholdet i hvordan denne ordningen vil bli.

Bjørn Lødemel (H) [13:25:47]: Eg takkar for svaret.

Vi er vel tilbake der vi var for ca. fire år sidan – med stor usikkerheit om kva som ville skje med grøne sertifikat og den typen tilskotsordningar. Vi har bak oss ein valkamp der grøne sertifikat og industrikraft var heilt sentrale tema, heilt fram til slutten av valkampen.

Når ein ser på pressemeldinga frå 7. september om ein felles sertifikatmarknad, er det svært vage formuleringar der: Ein tek «sikte på» å etablere ein felles grønt sertifikatmarknad. Noreg er «innstilt på» å ha ei like ambisiøs forplikning som Sverige, og ei felles sertifikatordning «bør vere» teknologinøytral.

Kan statsråden garantere at det faktisk blir ein sertifikatmarknad, og at det ikkje går slik som sist då den raudgrøne regjeringa forhandla med svenskane?

Statsråd Terje Riis-Johansen [13:26:36]: Jeg er litt overrasket over at representanten Lødemel er opptatt av å trekke den avtalen som er gjort, i tvil. Jeg mener at det er en god og viktig avtale. Det er en avtale som bidrar til å skape ro i kraftmarkedet, fordi den er så tydelig på rammene for det sertifikatmarkedet vi skal ha fra 1. desember 2012, som den er.

Så er jeg også helt uenig i og overrasket over påstanden om at vi nå er tilbake der vi var for noen år siden. Det mener jeg rett og slett er feil. Vi har tatt et stort skritt framover. Vi har faktisk forhandlet fram en avtale med Sverige. Vi har en dato for oppstart, vi har rammene for sertifikatmarkedet, og vi er i gang med den konkrete jobbingen for innholdet av mer teknisk karakter – lovproposisjonen osv.

Så jeg mener at det vi gjorde like før valget nå i høst, var svært viktig. Det var et stort skritt framover, ikke minst i forhold til å skape stabilitet og ro i elmarkedet.

Bjørn Lødemel (H) [13:27:39]: Eg registrerer at vi ikkje får svar når det gjeld dei utbyggingane som har vore frå 2004 og fram til i dag. Men i det vedlegget til pressemeldinga som ministeren refererer til, er det vist til at Noreg tok initiativ til å drøfte ein felles sertifikatmarknad med Sverige allereie i 2004. Då den raud-grøne regjeringa tok over i 2005, var desse drøftingane godt i gang, og ein kunne gjort ein avtale med Sverige. Det hadde ført til betydeleg utbygging av produksjon av rein fornybar energi. No har bl.a. bønder og grunneigarar tapt store inntekter på småkraft, som kunne vere med på å sikre busetnad og sikre inntekter i distrikta. Noreg har framleis blant dei dårlegaste støtteordningane for rein fornybar energi i Europa. Kva vil statsråden gjere for å sikre at noverande og framtidige småkraftprodusentar får stabile rammevilkår som gjer at dei vågar å satse på å byggje ut f.eks. småkraft?

Statsråd Terje Riis-Johansen [13:28:41]: Jeg mener at det vi nå har gjort, nettopp er å bidra til stabilitet og forutsigbare rammebetingelser for småkraftprodusenter framover, som for utbyggere av fornybar energi ellers. Det som nå er gjort, er at vi faktisk har en konkret plan for

ikrafttredelsen av sertifikatmarkedet. Det har ikke vært der tidligere. Det betyr at vi nå har en stabilitet og en ramme rundt det, som har vært etterspurt, og som har vært savnet.

Jeg må si at jeg er veldig overrasket over at representanten Lødemel velger å bruke tid og krefter på å beklage seg over hva som ikke skjedde under regjeringen Bondevik, og hva som ikke skjedde for tre–fire år siden, i stedet for faktisk å se de mulighetene som ligger for ikke minst Distrikts-Norge framover til å utnytte det potensialet som er i fornybar energi som følge av den avtalen som nå er gjort, og det arbeidet som vi er i gang med.

Spørsmål 26

Fra representanten Trine Skei Grande til ministeren ved Statsministerens kontor:

«Hvordan og på hvilke områder er statsråden konstitusjonelt ansvarlig overfor Stortinget?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime, og vil da bli besvart av statsministeren.

Spørsmål 27

Torgeir Trældal (FrP) [13:30:02]: «Riksrevisjonen retter kritikk mot Bioforsk og Statens landbruksforvaltning for brudd på reglene for offentlig kjøp. Riksrevisjonen har funnet mangler i protokoller for flere innkjøp. Bioforsk kritiseres også for et aksjekjøp uten Stortingets godkjenning.

Hva vil statsråden gjøre for å rydde opp i problemet?»

Statsråd Lars Peder Brekk [13:30:26]: Riksrevisjonen har i forbindelse med revisjonen for 2008, som representanten Trældal understreker, hatt merknader til regnskapene for Bioforsk og Statens landbruksforvaltning, SLF. Dokument nr. 1 er nå til behandling i kontroll- og konstitusjonskomiteen. Jeg vil følge opp de eventuelle merknader som Stortinget måtte komme med i den forbindelse.

Når det er sagt, vil jeg understreke at jeg tar kritikken fra Riksrevisjonen alvorlig, og at oppfølging av de feil og mangler Riksrevisjonen har avdekket, har høy prioritet både i Landbruks- og matdepartementet og i de virksomheter dette gjelder. Jeg vil videre understreke, slik jeg har gjort i mine kommentarer til de punkter Riksrevisjonen har tatt opp i forbindelse med revisjonen av 2008-regnskapet, at jeg i all hovedsak må si meg enig i de feil og mangler Riksrevisjonen har avdekket i sin revisjon av de to virksomhetene. Alle virksomheter under mitt ansvarsområde skal følge de lover og regler som gjelder i staten, ikke minst gjelder det regelverket for offentlige anskaffelser.

Landbruks- og matdepartementet har i revisjonsdialogen med Riksrevisjonen redegjort for en rekke tiltak som de to virksomhetene allerede har iverksatt og kommer til å iverksette. Eksempler på tiltak som Bioforsk har iverksatt, er etablering av internkontroll på anskaffelsesområdet samt sentralisering av innkjøpsfunksjonen. Jeg vil også vise

til at Bioforsk engasjerer ekstern bistand for å gjennomgå og kvalitetssikre anskaffelsesrutinene. Likeledes har SLF iverksatt en rekke tiltak for å sørge for at feil og mangler knyttet til den aktuelle rammeavtalen, blir rettet opp.

Når det gjelder kritikken knyttet til manglende hjemmel for kjøp av aksjer, er rutinene innskjerpet. Jeg forutsetter nå at kjøp av aksjer før godkjenning fra Stortinget foreligger, ikke skal forekomme.

Status knyttet til oppfølging av tiltakene vil være en sentral del i departementets styringsdialog med de to virksomhetene i tiden framover. Jeg vil også bemerke at departementet har forsterket sin styring av underliggende virksomheter, bl.a. som følge av påpekte feil og mangler fra Riksrevisjonens side. Her kan jeg eksempelvis nevne at jeg krever at virksomhetene rapporterer i styringsmøter mellom departementet og den enkelte virksomhet, og at oppfølgingen av riksrevisjonssaker rutinemessig skal være del av den generelle rapporteringen til departementet når det er behov for det.

Avslutningsvis vil jeg understreke at Landbruks- og matdepartementet skal ha betydelig fokus på at både Bioforsk og SLF iverksetter de tiltak som er nødvendig, slik at vi unngår tilsvarende feil og mangler i framtiden. Med de grep som er tatt og vil bli tatt, er det min vurdering at de feil og mangler Riksrevisjonen har påpekt, vil bli tilfredsstillende fulgt opp.

Torgeir Trældal (FrP) [13:33:02]: Jeg takker for svaret, og jeg har et spørsmål til.

Mye av det Riksrevisjonen har funnet, fant man også året før. Hvordan kan det skje to år på rad at samme problem rapporteres fra Riksrevisjonen? Så sier ministeren at man vil jobbe for at man ikke skal gjøre oppkjøp som ikke Stortinget har godkjent. Da blir mitt spørsmål til ministeren: Hvorfor kan ikke ministeren garantere at det ikke skjer, ikke bare si at man jobber med det?

Presidenten: Statsråd Riis-Johansen.

Statsråd Lars Peder Brekk [13:33:47]: Det er Lars Peder Brekk.

Jeg har lyst til å understreke at på Landbruks- og matdepartementets område har etablering av nye virksomheter og større omstillingsprosesser ført til at etatsstyringen de senere årene har blitt en større og mer krevende oppgave. Styringen av de underliggende virksomheter er en sentral og prioritert arbeidsoppgave for Landbruks- og matdepartementet. Og som redegjort for i årets budsjettproposisjon, legger departementet særlig vekt på at virksomhetene skal ha stor oppmerksomhet på oppfølging av riksrevisjonens saker, og ikke minst god personal- og økonomiforvaltning. Jeg vil også påpeke at departementet har kontinuerlig oppmerksomhet på at departementets virksomheter oppfyller de nødvendige krav til internkontroll og risikostyring.

Så er det dessverre slik at man har hatt merknader også tidligere, som man har jobbet med, og man har foretatt endringer i rutinene for å kunne svare at feil ikke fortsatt skal skje. Det er kontinuerlig jobbing på det området i departementet mitt, som i alle andre departementer, og det er en klar ambisjon at en skal fjerne de feil som her er oppstått.

Når det gjelder spørsmålet om aksjekjøp, har vi innført regler om at det ikke er tillatt å gå inn i den type virksomhet videre framover.

Torgeir Trældal (FrP) [13:35:04]: Landbruks- og matdepartementet uttaler til Nationen at en av begrunnelsene for at man ikke har kontroll over innkjøp, er at man har så mange som 35 til 40 datasystemer. Da blir mitt spørsmål til ministeren: Hva vil du gjøre med dette? Vil du påse at man får færre datasystemer, så vi kan få kontroll over dette, eller hva tenker du å gjøre?

Presidenten: Før presidenten gir ordet til statsråd *Lars Peder Brekk*, vil presidenten bemerke at all tale skal rettes til presidenten.

Statsråd Lars Peder Brekk [13:35:47]: Det spørsmålet som representanten Trældal tar opp, er relevant og viktig. Jeg vil understreke at det er en klar ambisjon å drive et ytterligere forenklingsarbeid innenfor de virksomheter som Landbruks- og matdepartementet har ansvar for. Innenfor Statens landbruksforvaltning, som forvalter viktige og store støttesystemer, økonomiske systemer, er det ikke minst en stor utfordring. Vi jobber kontinuerlig med å tilføre ressurser for å bli bedre på det området.

Når det gjelder spørsmålet om kontroll av innkjøp, er det fra min side viktig å understreke at det å følge opp Riksrevisjonens merknader er én ting, det å være føre var er en annen ting. Jeg har satt i verk tiltak for å innskjerpe overfor underliggende etater og i departementet at man skal følge innkjøpsrutiner som er vedtatt av Stortinget, og en skal følge de krav og pålegg som er skissert gjennom arbeidet i Riksrevisjonen. Det er et arbeid som jeg tar svært alvorlig.

Spørsmål 28

Bård Hoksrud (FrP) [13:37:13]: «Fra 1. januar 2007 ble den nye varslerparagrafen tatt inn i lovverket. Denne skulle ivareta varsleren. Den nye paragrafen har nå fungert i drøye to år.

Er statsråden tilfreds med resultatene, vet statsråden om loven har ivaretatt varsleren, og kan statsråden også redegjøre for hvor mange saker som er behandlet i rettsapparatet?»

Statsråd Rigmor Aasrud [13:37:38]: Alle virksomheter, både i privat og i offentlig sektor, omfattes av den nye varslerparagrafen, og reglene gjelder arbeidstakere i alle slags stillinger. Utover arbeidsmiljølovens generelle forbud mot mobbing og trakassering har vi gjennom dette fått et strengt vern mot gjengjeldelse. Såfremt varselet er i tråd med lovens krav, kan arbeidsgiver ikke besvare varselingen med f.eks. oppsigelse, suspensjon eller avskjed. Utstøting, fratakelse av eller endring i arbeidsoppgaver eller andre reaksjoner som har karakter av gjengjeldelse eller sanksjon, er heller ikke lovlig. Varslingsreglene inneholder også et prinsipp om delt bevisbyrde. Delt bevisbyrde betyr at hvis arbeidstaker f.eks. sies opp etter å ha varslet, er det

arbeidsgiver som må føre bevis for at oppsigelsen var tilstrekkelig begrunnet i andre forhold enn varslingen. Arbeids- og inkluderingsdepartementet har i samarbeid med Arbeidstilsynet utarbeidet en grundig veileder til hvordan reglene er å forstå.

Etter min mening gir lovreglene et godt vern for arbeidstakere som varsler. Særlig forbudet mot gjengjeldelse og delt bevisbyrde styrker i betydelig grad varslers situasjon sammenliknet med tidligere rettstilstand. Videre mener jeg at den vide ytringsfriheten arbeidstakere har generelt, gir et godt vern mot ytringer som ikke omfattes av varslingsreglene.

Som representanten selv påpeker, har reglene kun vært gjeldende fra 1. januar 2007, og har slik sett fått virke relativt kort tid. Vi har derfor begrenset erfaring med reglene. Som min forgjenger tidligere har varslet Stortinget om, vil det være naturlig å evaluere regelverket for å se om det fungerer etter hensikten og om virksomhetene følger opp sitt ansvar etter loven. Jeg er nå i ferd med å vurdere det nærmere innholdet i en slik evaluering. Vi har ikke en fullstendig oversikt over antall saker som har vært til behandling i domstolene. En gjennomgang av saker som har vært til behandling i rettsapparatet siden de nye varslingsreglene trådte i kraft, vil imidlertid etter min mening være en naturlig del av en slik evaluering.

Bård Hoksrud (FrP) [13:39:52]: Jeg vil takke statsråden for svaret.

Jeg kan opplyse statsråden om at det sannsynligvis har vært én rettsak siden varslerparagrafen ble vedtatt i Stortinget – én sak som faktisk har vært gjennom rettsapparatet. Vi vet at det er mange varslere som har forsøkt å få saken sin opp, men av økonomiske grunner blir man satt i en håpløs situasjon som varsler fordi man i stor grad blir den som må ta bevisbyrden.

Jeg synes også det er spesielt at statsråden sier at man har et godt vern, og at man blir godt ivaretatt. I alle fall de varslerne som jeg har vært i kontakt med, opplever ofte at når man møter det offentlige, er det store spørsmålet: Hva vil du med dette, og hvorfor tar du opp saken?

Jeg synes det er bra at statsråden sier at hun ønsker å sette i gang en evaluering. Men jeg har også lyst til å utfordre: Vil statsråden sørge for at også noen av dem som har fått saken sin opp i rettsapparatet – eller som har forsøkt – blir med i en slik evaluering, nettopp for at man skal sikre en god evaluering og en god oppfølging?

Statsråd Rigmor Aasrud [13:40:54]: Jeg vil mene at det lovverket vi nå har, har gjort situasjonen for mange varslere betydelig bedre. Det blir så viktig for oss å få kunnskap om hvordan regelverket og lovverket har virket i praksis. Det er nettopp derfor jeg mener det er viktig at vi nå, forholdsvis raskt etter at lovverket ble gjennomført i Stortinget, også setter i gang en evaluering. En bred evaluering må inkludere alle dem som har forhold til lovverket, inklusiv dem som har fått prøvd sine saker. Jeg vil selvsagt sørge for at vi har en evaluering som gir oss nok kunnskap til å se om regelverket har fungert slik hensikten var da Stortinget vedtok lovverket.

Bård Hoksrud (FrP) [13:41:46]: Jeg registrerer at statsråden er veldig tydelig på at det har blitt bedre. En av dem som har vunnet en sak som varsler – den eneste som har vunnet siden den nye loven trådte i kraft – sitter her. Jeg tror ikke han opplever det på samme måte som statsråden – at dette har blitt en bedre måte, at man faktisk blir ivaretatt som varsler. I de to sakene om varsling som faktisk er vunnet, sier de begge at hvis loven fortsetter å være slik den er nå, og man ikke gjør noe med det, kan man like godt ta bort hele varslerparagrafen. Etter at paragrafen kom, har det faktisk blitt verre å komme gjennom rettsapparatet enn tidligere. Så jeg håper statsråden vil svare klart og tydelig på det.

Jeg vil også spørre statsråden: Vil statsråden nå vurdere å innføre noen ordninger som gjør at hvis man er en varsler og har en god sak, skal man få muligheten til å sende saken sin til og få saken sin ført gjennom rettsapparatet, uten å risikere å måtte ende opp i personlig økonomisk ruin? Det er den hverdag mange av varslerne nå opplever. På grunn av rettsapparatet og betalingssystemet risikerer man altså å ikke få saken sin opp, og man sitter igjen som gjeldsslave.

Statsråd Rigmor Aasrud [13:42:56]: Jeg mener fortsatt at lovverket har bidratt til at vi nå har en rettstilstand som gjør at varslerne har et vern som man ikke hadde før man fikk det nye lovverket på plass. Så mener jeg at når vi først skal gå inn i en evaluering, må vi vurdere alle sider av det som er fakta, også eventuelt se på om vi har betalingsordninger som er til hinder for at folk kan føre saker for rettsapparatet. Justisdepartementet har sine ordninger som vil kunne komme til anvendelse.

Men når vi skal gjøre en evaluering for å se om det er nødvendig å gjøre endringer, vil alle sider av saken være viktige å få belyst. Jeg tror ikke den retningen Bård Hoksrud antyder – at vi skal gå tilbake til tilstanden slik den var før det nye lovverket – vil være den riktige. Men vi bør se gjennom dette for å se om vi kan gjøre endringer.

Spørsmål 29

Sylvi Graham (H) [13:44:08]: Jeg har hatt gleden av å stille spørsmål til statsråden tidligere i dag, og fortsetter med følgende spørsmål:

«Riksrevisjonens rapport om revisjonen av arbeids- og velferdsetaten for budsjettåret 2008, viser at etaten har hatt store styringsproblemer. Rapporten forteller om svikt i interne kontrollrutiner, mangelfull oppfølging av tjenester og store restanser i saksbehandlingen. 1. mars 2010 innføres arbeidsavklaringspenger.

Hvilke grep gjør statsråden for å forsikre seg om at denne innføringen skjer forsvarlig, uten at det rammer brukernes rettssikkerhet og medfører større arbeidsbelastninger for ansatte i etaten?»

Statsråd Rigmor Aasrud [13:44:53]: Som representanten påpeker, har arbeids- og velferdsetaten ikke hatt tilstrekkelig kvalitet og effektivitet i saksbehandlingen under gjennomføringen av Nav-reformen. Dette er det redegjort

for i St.prp. nr. 51 for 2008–2009, og det er også påvist i Riksrevisjonens revisjonsrapport for 2008.

Innføring av arbeidsavklaringspenger og rett til arbeidsevnevurdering er viktige tiltak for å sikre bedre oppfølging av brukerne for å få flere i arbeid og aktivitet. Innføringen er allerede blitt utsatt to ganger, først fra 1. mai til 1. oktober i år, og deretter til 1. mars 2010.

Basert på de store utfordringene etaten fortsatt står overfor, har jeg drøftet med Arbeids- og velferdsdirektoratet om det er forsvarlig i dagens situasjon å innføre arbeidsavklaringspenger i mars 2010. Direktoratet har orientert meg om at innføringen i så fall må utsettes et helt år. Dette ser jeg ikke som aktuelt, da både brukere og ansatte etterspør ordningen. For å oppnå de langsiktige målene med Nav-reformen er det viktig at vi får tiltaket på plass.

Jeg vil likevel understreke at det er viktig å ha et realistisk bilde av hvor krevende det vil være å få på plass det nye oppfølgingsregimet. Jeg viser i den forbindelse til Prop. 1 S for 2009–2010, der det framgår at det vil ta noe tid etter implementeringen før alle målene med omleggingen oppnås på en tilfredsstillende måte.

Ved innføringen skal mottakere av rehabiliteringspenger, attføringspenger eller tidsbegrenset uførestønad få vedtak om ny ytelse, arbeidsavklaringspenger. Dette er i seg selv et omfattende arbeid. Jeg har derfor forsikret meg om at Arbeids- og velferdsdirektoratet i oppstarten vil ha hovedfokus på å sikre at alle som har krav på det, skal få utbetalt arbeidsavklaringspenger. Jeg har også forsikret meg om at etaten gjennomfører et omfattende opplæringsopplegg og andre nødvendige tiltak for å sikre en god overgang til nytt regelverk. Jeg kan forsikre om at departementet følger dette arbeidet tett.

Sylvi Graham (H) [13:47:13]: Omleggingen av arbeidsavklaringspenger vil også gi rett til arbeidsevnevurdering. Det er ca. 140 000 mennesker, og vel så det, som i dag har midlertidige ytelser, og som dermed vil være i målgruppen for nettopp dette.

Jeg tillater meg å spørre: Hvor lang ventetid vil en vanlig mottaker av arbeidsavklaringspenger måtte påregne før denne også får oppfylt sin rett til arbeidsevnevurdering? Og: Vil statsråden, som et mulig tiltak, sikre denne delen av reformen ved å la attføringsbedrifter gjøre mer av avklaringen for å redusere det administrative presset i omleggingen for Nav?

Statsråd Rigmor Aasrud [13:47:57]: Det er ingen tvil om at det er en omfattende reform som skal på plass. Det er mange personer som skal få vurdert sin arbeidsevne, og det er heldigvis slik at mange Nav-kontor allerede har tatt i bruk den nye metodikken. Det gir oss et godt grunnlag for å kjenne de problemstillingene vi måtte møte. Det er også lagt betydelig vekt på intern opplæring i etaten.

Når det gjelder å vurdere den enkelte arbeidstakers arbeidsevne, er det mange forskjellige instanser som brukes i dag. Det er offentlig virksomhet, det er halvoffentlig virksomhet, og det er private aktører som bidrar i den jobben. Det synes jeg vi skal fortsette med.

Så er det viktig for meg at det endelige vedtaket som fattes, skal fattes i velferdsetaten av Nav-ansatte, slik at vi har sikkerhet for at vedtakene blir gjort på en riktig måte.

Sylvi Graham (H) [13:48:59]: Jeg takker statsråden for svarene så langt, men tillater meg i tillegg å spørre om følgende:

Mange av trygdemottakerne som er i målgruppen for den nye ytelsen, ser med uro på utviklingen i Nav. Det har vi hørt i høringen som komiteen har avviklet denne uken. Mange av disse har kanskje vært blant de mange tusen som har måttet tåle lange saksbehandlingstider og ventetider i etaten for å komme til avklaringer og tiltak. Vi vil alle at Nav-reformen, og særlig denne delen av reformen, skal lykkes, men vi kan ikke tåle at brukere blir belastet ytterligere i et system som nettopp skulle forhindre at menneskene blir kasteballer.

Hvorfor har ikke statsråden og regjeringspartiene valgt å lytte til ønskene og forslagene om et eget Nav-ombud i denne særlig kritiske fasen av reformen?

Statsråd Rigmor Aasrud [13:49:49]: Det er grunnleggende, også i Nav-reformen, at vi tar brukerne med på råd. Hele arbeidsavklaringsvurderingen skal jo være et tett samarbeid mellom brukeren og Nav-systemet for å legge til rette for at vi får gode tiltak.

Når det gjelder det forholdet som representanten Graham tar opp knyttet til om vi skal ha et eget ombud i ordningen, er det en sak som er til vurdering i departementet, og jeg vil komme tilbake til den når vi har gjort ferdig de aktuelle vurderingene.

Spørsmål 30

Fra representanten Solveig Horne til barne-, likestillings- og inkluderingsministeren:

«Riksrevisjonen har nå lagt frem en rapport som viser at barnevernet somler i ni av ti saker. I rapporten viser Riksrevisjonen til at den lange saksbehandlingstiden i fylkesnemndene får alvorlige konsekvenser for de barna dette gjelder.

Er statsråden enig i kritikken fra Riksrevisjonen, og hva vil statsråden gjøre for å rette opp i denne alvorlige kritikken og påse at saksbehandlingstiden ikke overskrides?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

Sak nr. 1 er dermed avsluttet.

Sak nr. 2 [13:50:28]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat. Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.

Ønsker noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.